

Waterplan Zwartewaterland

Waterplan Zwartewaterland

Hoofdrapport

Definitief

Gemeente Zwartewaterland

Grontmij Nederland bv
Zwolle, 12 november 2008

Verantwoording

Titel : Waterplan Zwartewaterland
Subtitel : Hoofdrapport
Projectnummer : 229932
Referentienummer : 11/99043421
Revisie : 0
Datum : 12 november 2008

Auteur(s) : ing. L.J. Broersma, ir. T.M. Kruidhof
E-mail adres : louis.broersma@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. L.J. Broersma
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. H. Oppewal
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Noordzeelaan 50
8017 JW Zwolle
Postbus 1364
8001 BJ Zwolle
T +31 38 499 16 00
F +31 38 422 76 97
oost@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenvatting.....	6
1 Een waterplan voor de gemeente Zwartewaterland	8
1.1 Aanleiding en doel	8
1.2 Aanpak op hoofdlijnen	9
1.3 Leeswijzer	10
2 Plangebied in beeld	11
2.1 Inleiding.....	11
2.2 Plangebied	11
2.3 Hoogteligging	13
2.4 Bodemopbouw	13
2.5 Waterhuishouding	14
2.6 Waterkwaliteit.....	16
2.7 Functiekaart	17
2.8 Duurzame inrichtingskaarten	18
2.9 Riolering	18
3 Beleidskader	20
3.1 Inleiding.....	20
3.2 Vierde Nota Waterhuishouding.....	20
3.3 Waterbeheer 21 ^e Eeuw	20
3.4 Nota Ruimte	21
3.5 Europese Kaderrichtlijn Water	21
3.6 Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken	21
3.7 Regionaal Bestuursakkoord Water	23
3.8 Beleid Rijkswaterstaat.....	24
3.9 Beleid waterschappen.....	24
3.10 Gemeentelijk beleid	25
3.11 Samenvatting beleidsprincipes	25
4 Kansen en knelpunten	26
4.1 Inleiding.....	26
4.2 Kansen	26
4.3 Knelpunten	27
4.4 Resumé kansen en knelpunten	29
5 Visie Zwartewaterland.....	30
5.1 Doelstellingen per thema	30
5.2 Thema: Waterkwantiteit	30
5.3 Thema Waterkwaliteit	31
5.4 Thema Waterveiligheid	32
5.5 Thema medegebruik van water	32
6 Maatregelen en financiering.....	34

6.1	Inleiding.....	34
6.2	Algemene maatregelen.....	34
6.3	Waterkwantiteit	35
6.4	Waterkwaliteit.....	36
6.5	Waterveiligheid	37
6.6	Medegebruik van water.....	38
6.7	Gewenste maatregelen.....	38
7	Resultaat van maatregelen en vervolg	41
7.1	Resultaten en vervolg	41
7.2	Waterplan en verbreed GRP.....	41

Voorwoord

Water is het fundament van de gemeente Zwartewaterland en een belangrijk element in onze woon-, werk- en leefomgeving. De gemeente is in het verleden ontstaan langs het water en dit is vandaag de dag nog zichtbaar aan ons cultuurhistorische erfgoed. Water is er in vele verschijningsvormen te midden van prachtige natuur en een fraai landschap. Water vormt tevens een belangrijke economische factor binnen de gemeente, denk aan de verschillende werven langs het Zwartewater/Meppelerdiep.

We moeten vandaag de dag zorgvuldig omgaan met het water en zowel klimaatverandering als onze ruimtelijke ontwikkeling, maken een samenhangend waterbeleid noodzakelijk. De laatste jaren is al het nodige in gang gezet. Overzicht is van groot belang, maar tevens een afgestemd waterbeleid en –beheer. Het is belangrijk dat vanuit wetgeving en beleid dezelfde doelen worden nagestreefd en dat alle betrokkenen samenwerken om de gezamenlijke doelen te realiseren. Het Waterplan biedt hiervoor het kader waarin zowel bewoners, belanghebbenden en bestuurders hun inbreng hebben kunnen leveren. De doelstellingen ten aanzien van water kunnen we niet alléén behalen. Hierbij is de samenwerking met Rijkswaterstaat, de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden van belang. Het proces van het opstellen van het Waterplan heeft al geleid tot de uitvoering van de eerste maatregelen.

Het eindresultaat is een goed en samenhangend beeld van de noodzakelijke ingrepen, maar ook van de wensen. Niet alle wensen zijn gehonoreerd. Primair staan gemeente en waterschap voor een veilige en bewoonbare leefomgeving. Hierbij gaat allereerst de aandacht uit naar droge voeten, goede waterkwaliteit en bescherming tegen hoog water. De aantrekkelijkheid van water levert ook vele andere watergerelateerde wensen op. Denk aan voorzieningen ten aanzien van de beleving en recreatie. Waar mogelijk, worden deze wensen al meegenomen in lopende projecten. Bij het opstarten van nieuwe projecten wordt, indien mogelijk, rekening gehouden met de wensen die leven bij bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden binnen de prachtige watergemeente Zwartewaterland.

Graag willen wij samen met u deze waterdoelstellingen realiseren, zodat wij zowel nu als in de toekomst droge voeten houden en kunnen genieten van schoon oppervlaktewater.

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zwartewaterland

Samenvatting

Het water is ook in Zwartewaterland erg belangrijk. Goed functioneren van onze waterhuishouding is een voorwaarde voor een goede en veilige woon-, werk- en leefomgeving. Water is daarnaast een economisch belangrijk transportmiddel. Water biedt tevens kansen voor een recreatief medegebruik en een aantrekkelijke leefomgeving voor bewoners en toeristen. Een goede waterhuishouding vormt ook het uitgangspunt bij de totstandkoming van het Waterplan.

Dit Waterplan is ingegeven vanuit de thema's waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterveiligheid. Samen met belangengroepen, inwoners, betrokken ambtenaren en bestuurlijke partners is geïnterviewd hoe het watersysteem en de waterketen functioneren. Met name de bevolking beleeft het water vanuit waterrecreatie en wateroverlast. De inventarisatie heeft geresulteerd in een beeld van kansen en knelpunten die betrekking hebben op zowel (grond)wateroverlast, waterkwaliteit en klimaatverandering als op waterbeleving en cultuurhistorie.

Vanuit het kader van de wet- en regelgeving, het huidige watersysteem en de wensen van belangengroepen, inwoners, betrokken ambtenaren en bestuurlijke partners, zijn wensen en streefbeelden geïnterviewd, is een visie geformuleerd waarin prioriteiten zijn bepaald en is uitgewerkt hoe en wanneer de streefbeelden bereikt kunnen worden. De visie is opgesteld vanuit de thema's waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterveiligheid en medegebruik van water. Hieronder zijn vanuit deze thema's de belangrijkste punten aangestipt:

1. Waterkwantiteit:

Om wateroverlast te voorkomen is de stedelijke wateropgave voor oppervlaktewater uitgewerkt en zijn voor Genemuiden-Zuid en -Oost maatregelen nodig. Verder zijn knelpunten geïnterviewd in de zin van hogere grondwaterstanden en water-op-straat. Problemen doen zich vooral voor in lager gelegen gebieden in combinatie met hoge grond- en oppervlaktewaterpeilen. Binnen het kader van het GRP wordt de wateropgave voor grondwater en de riolering nader in beeld gebracht. Bij nieuwe ontwikkelingen is water medeordenend. Hemelwater wordt vastgehouden en vervolgens oppervlakkig afgevoerd naar grond- en oppervlaktewater. Tevens wordt er rekening gehouden met klimaatveranderingen.

2. Waterkwaliteit:

Een goede waterkwaliteit is de basis voor aantrekkelijk en functioneel water. In het kader van het verbeteren van de waterkwaliteit wordt ingestoken op inrichting van oevers en wordt het beheer afgestemd op de functies en geldende wetgeving. Hiermee wordt beoogd het natuurlijk zuiverend vermogen van watergangen te versterken waardoor de waterkwaliteit toe neemt. Daarnaast wordt ingestoken op het voorkomen van toekomstige verontreinigingen door toepassing van een brongerichte aanpak.

3. Waterveiligheid:

Inundatie wordt voorkomen door veilige dijken, welke worden getoetst conform de normen die daar voor gelden. De consequenties van klimaatverandering en mogelijke peilopzet van het IJsselmeer worden zoveel mogelijk in regionaal verband opgepakt, zodat er een goede integrale afweging kan plaatsvinden.

4. Medegebruik van water:

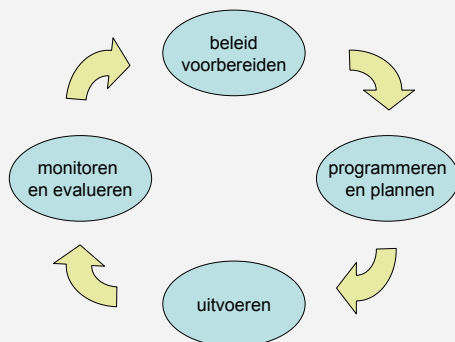
Water biedt meerwaarde voor inwoners, middenstand en bezoekers. De beleving van het water, beroepsvaart en recreatie worden gezien als medegebruik, gelet op de prioriteitstelling die gesteld is bij waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.

Ook cultuurhistorische elementen worden beleefbaar gemaakt en watergebonden recreatieve mogelijkheden versterkt. Daarnaast worden de transportmogelijkheden van het Zwarte Water door bedrijven benut.

Primair staan gemeente en waterschap voor een veilige en bewoonbare leefomgeving, waardoor allereerst de aandacht uitgaat naar droge voeten, goede waterkwaliteit en bescherming tegen hoog water achter veilige dijken. Voorgesteld wordt om een gedeelte van de gemeentelijke maatregelen op te nemen in het verbreed GRP. In 2009 wordt er voor de gemeente Zwartewaterland een verbreed GRP opgesteld. Definitieve besluitvorming over de financiën van deze maatregelen vindt dan ook plaats bij vaststelling van het verbreed GRP. Medegebruik van water betreft veelal maatregelen waarvoor niet direct financiële dekking is. Vanuit lopende projecten is voor enkele projecten de financiering al geregeld, maar dit zal overwegend per wens / project nader moeten worden uitgewerkt.

Vervolg

Na vaststelling zal jaarlijks de voortgang met de betrokken partijen worden gevolgd en geëvalueerd. Uitvoering van alle maatregelen betekent dat een duurzaam gebruik gewaarborgd is, problemen conform de geldende normen worden beperkt en er nuttig gebruik wordt gemaakt van het water. Het is echter voortdurend een aandachtspunt om na te gaan of het water voldoet aan de wensen en eisen van bewoners, overheden en belangengroepen. Dit alles binnen een dynamische wereld waarin ook het klimaat verandert. Monitoring en evaluatie zijn daarbij nodig om na te gaan of de doelen ook in de toekomst worden gehaald. (zie figuur beleids-cyclus)

1 Een waterplan voor de gemeente Zwartewaterland

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Zwartewaterland, Waterschap Groot Salland en Waterschap Reest en Wieden, hebben besloten een Waterplan voor de gemeente Zwartewaterland op te stellen. Door het opstellen van een Waterplan leggen de betrokken partijen hun gezamenlijk beleid ten aanzien van het water vast en wordt de uitvoering van het beleid gecoördineerd. Hiermee geven ze invulling aan het beleid van de Vierde Nota Waterhuishouding, de Nota Ruimte en de afspraken die tussen gemeenten en waterschappen zijn gemaakt in het Nationaal en Regionaal Bestuursakkoord Water.

Samengevat worden de volgende doelen gesteld aan het Waterplan Zwartewaterland.

1. Een gedragen waterplan met een duidelijke visie, waarbij bewoners, bedrijfsleven en andere externe partijen bij het waterbeheer, evenals raad en College van de gemeente Zwartewaterland en het dagelijks bestuur van de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden zijn betrokken.
2. Het afstemmen van bestaand en nieuw waterbeleid tussen de gemeente en het waterschap, zodat de stedelijke wateropgaven kunnen worden ingevuld tegen de laagste maatschappelijke kosten.
3. Signaleren van en inspelen op nieuwe ontwikkelingen en doorvertalen van lokale kansen en knelpunten naar concrete maatregelen met benodigde financiële middelen.
4. Naast het inzichtelijk maken van het strategische beleid moet het een pragmatisch waterplan opleveren met concrete haalbare en betaalbare maatregelen.

Water in Zwartewaterland

De gemeente Zwartewaterland is verweven met water en kent een enorme verscheidenheid aan watersystemen. De kernen zijn ontstaan langs het Zwarte Water en tot op heden zijn de kernen sterk georiënteerd op het water. Bedrijvigheid, natuur en recreatie zijn belangrijke functies binnen de gemeente die direct verweven zijn met de overvloedige aanwezigheid van open water. In het buitengebied is de natuur sterk vertegenwoordigd. Water en natuur vormen daarbij een twee-eenheid. Water is daarbij mede bepalend voor de verschijningsvormen zoals bijvoorbeeld in het Nationaal Park Weerribben-Wieden in het noorden en de Oldematen in het oosten van de gemeente. In de oudste Nederlandse droogmakerij, de polder Mastenbroek, neemt de landbouw van oudsher een prominente plaats in. Tegenwoordig is het peilbeheer afgestemd op zowel de landbouw als de natuurwaarden.

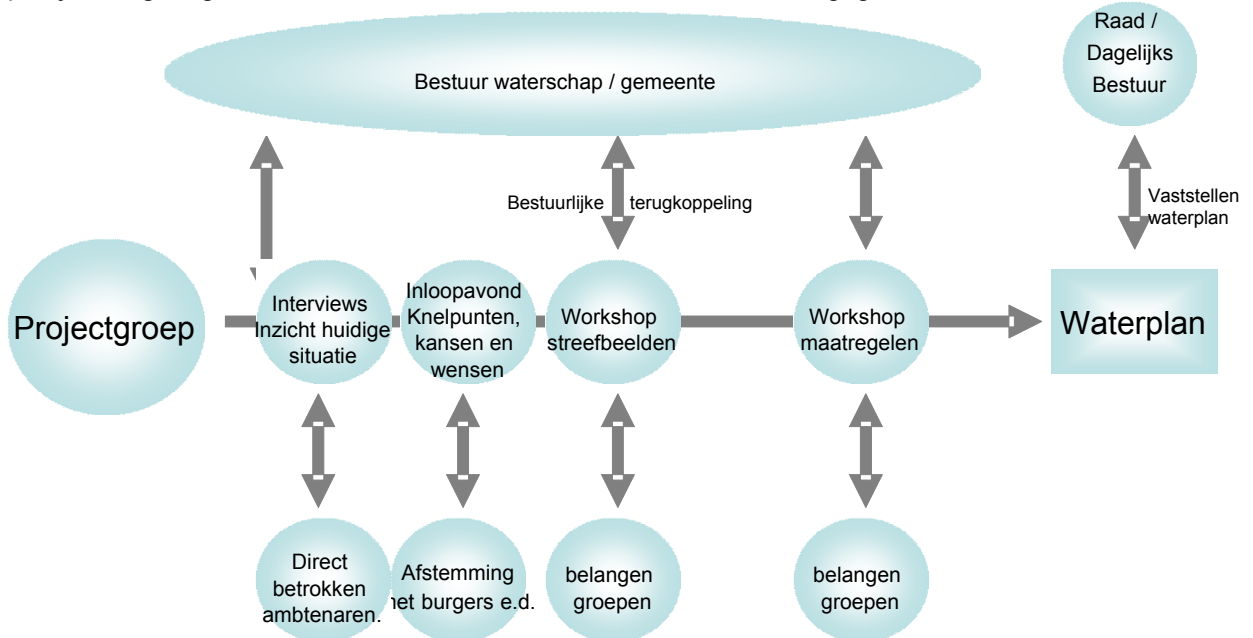
Voor een goed functionerend watersysteem, nu en in de toekomst, werken gemeente en waterschappen samen. Het waterplan vormt daarbij een instrument om de gezamenlijke koers voor de toekomst vast te leggen.

1.2 Aanpak op hoofdlijnen

Werkstappen

In de aanpak is onderscheid gemaakt in een inhoudelijk traject dat stapsgewijs is doorlopen en een communicatietraject met alle betrokkenen. Deze twee trajecten zijn overigens nauw met elkaar verweven omdat de communicatie met direct betrokkenen de input is voor het waterplan.

De communicatie met alle betrokkenen is in onderstaand schema weergegeven. De projectgroep vormt daarin de centrale spil. Op vier momenten is met direct betrokkenen en externe partijen/burgers gecommuniceerd. In onderstaand schema is dit weergegeven.

Door interviews met direct betrokken ambtenaren is inzicht verkregen in de huidige situatie en bij hen bekende knelpunten en kansen. Dit inzicht is aangevuld tijdens een inloopavond. Hierbij is aan bewoners en belanghebbenden uitleg gegeven over de totstandkoming van het waterplan en zijn aanvullende knelpunten, kansen, wensen en zorgpunten geïnventariseerd. Dit inzicht is verwerkt in de hoofdstukken 2, 3 en 4.

Vervolgens zijn tijdens een eerste workshop met belanghebbende partijen de streefbeelden geïnventariseerd. Deze zijn verwerkt in hoofdstuk 5. Op grond van het inzicht in de kansen en knelpunten en de streefbeelden zijn maatregelen gedefinieerd. De maatregelen zijn tijdens een tweede workshop met de belanghebbende partijen besproken en geprioriteerd. De maatregelen zijn in hoofdstuk 6 vermeld.

Vervolg

Na vaststelling van het waterplan wordt gestart met het opstellen van het verbrede GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan). Het waterplan vormt input voor het verbrede GRP.

De voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt gemonitord in een jaarlijks overleg tussen het waterschap en de gemeente. De partijen zullen hier aangesproken worden op de initiatieven die zijn gestart en de voortgang van deze initiatieven. De informatie kan zo betrokken worden in de 'beleidscyclus' van gemeente en waterschap met betrekking tot de in de begroting op te nemen bedragen.

1.3 Leeswijzer

Er is voor gekozen om zoveel mogelijk met beeldmateriaal te werken om de leesbaarheid te vergroten. Teksten in het hoofdrapport zijn zo compact mogelijk weergegeven en waar nodig wordt verwezen naar het bijlagenrapport voor nadere informatie.

Hoofdstuk 2 heeft als titel 'Plangebied in beeld'. Op een aantal kaarten zijn de fysische kenmerken weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het beleid met een doorvertaling van de punten die voor de gemeente en de waterschappen in de komende jaren belangrijk zijn. Hoofdstuk 4 beschrijft de kansen en de knelpunten voor het water in Zwartewaterland zoals aangegeven door belangengroepen, bewoners en betrokken ambtenaren. Hoofdstuk 5 geeft per thema de gewenste ontwikkelingsrichting aan en in hoofdstuk 6 worden ten slotte de maatregelen verwoord.

2 Plangebied in beeld

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de eigenschappen en karakteristieken van de bodem en waterhuishouding in de gemeente Zwartewaterland besproken. Achtereenvolgens wordt nader ingegaan op de ontstaansgeschiedenis, hoogteligging, bodemopbouw, waterhuishouding (oppervlaktewater en grondwater) waterkwaliteit, functies, duurzame inrichting en riolering.

Ter verduidelijking zijn enkele kaarten integraal opgenomen in dit hoofdstuk. Alle kaarten zijn tevens in bijlage 2 opgenomen.

2.2 Plangebied

Ontstaansgeschiedenis

In de vroege middeleeuwen was, in een groot deel van de huidige gemeente Zwartewaterland, een dik veenpakket aanwezig, dat werd doorkruist door het Zwarte Water. Ook nu komt er nog veen voor. De afwatering van het veen geschiedt via strengen en kreken in de richting van het Zwarte Water. De restanten zijn ook nu nog terug te vinden in het gebied. Op de hoger gelegen zandruggen langs het Zwarte Water ontstond bebouwing. In de 12^e eeuw is gestart met de ontginning van het veen. Het veen is in verschillende slagen (lange rechthoekige stukken land) ontgonnen. Tussen deze slagen werden kades opgeworpen om het zure water afkomstig uit het veen af te voeren. Om het ontgonnen gebied te beschermen tegen het water vanuit het Zwarte Water en de Zuiderzee, zijn dijken aangelegd.

Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis zijn ontstaan langs het Zwarte Water. Hasselt was in het prille begin niet meer dan een zandophoging aan de rivier. De open verbinding met zee maakte de plek aantrekkelijk als vestigingsplaats. Rond 1252 ontving het stadsrechten en trad toe tot de kring van Hanzesteden. Als bescherming tegen het wassende water werd de enige gemetselde zeewering in Nederland aangelegd, de Stenendijk, met een lengte van 1000 meter.

Genemuiden kreeg in 1275 stadsrechten. Nu kennen we het als een plaats aan het Zwarte Water met verschillende faciliteiten voor zowel de recreatie- als beroepsvaart. Tevens kenmerkt het zich door het nog in gebruik zijnde veer. De mattenfabricage uit biezen, die groeiden langs het Zwarte Water, heeft de basis gelegd voor de huidige tapijtindustrie.

Zwartsluis dankt zijn naam aan de sluis in het Meppelerdiep, De Swarte Sluys genaamd. Deze vesting is uitgegroeid tot de poort naar het water in noordwest Overijssel met het uitgestrekte, unieke natuur- en recreatiegebied van de Weerribben en de Wieden. Vroeger was het de tweede haven van Overijssel, bekend als doorvoerhaven van turf. De haven wordt tegenwoordig vooral gebruikt door de bruine vloot en recreanten.

Figuur 2.1 Historische kaart

Polder Mastenbroek

Zwartewaterland heeft een unieke polder. Er wordt gesproken over de oudste polder in Nederland, namelijk de Mastenbroeker polder. De polder is ontstaan door de ontwatering van een oud veengebied. Via een rechthoekig stelsel van watergangen is de polder gerealiseerd die afwatert in noordelijke richting. Binnen het Nationaal Landschap IJsseldelta worden oude elementen weer hersteld en wordt gewerkt aan behoud en herstel van dit karakteristieke landschap met bijbehorende waterhuishouding.

Kenmerken en kentallen van de gemeente Zwartewaterland

De gemeente Zwartewaterland ontstond op 1 januari 2001 uit de samenvoeging van de gemeenten Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis. Zwartewaterland behoort tot de kleinere plattelandsgemeenten in Overijssel met een oppervlakte van 8791 ha en 21.940 inwoners op 1 januari 2008. Zwartewaterland kent een groot en gevarieerd buitengebied met als belangrijkste functie landbouw, gevolgd door natuur en recreatie.

In onderstaande tabel is het oppervlakte land en water in de gemeente aangegeven.

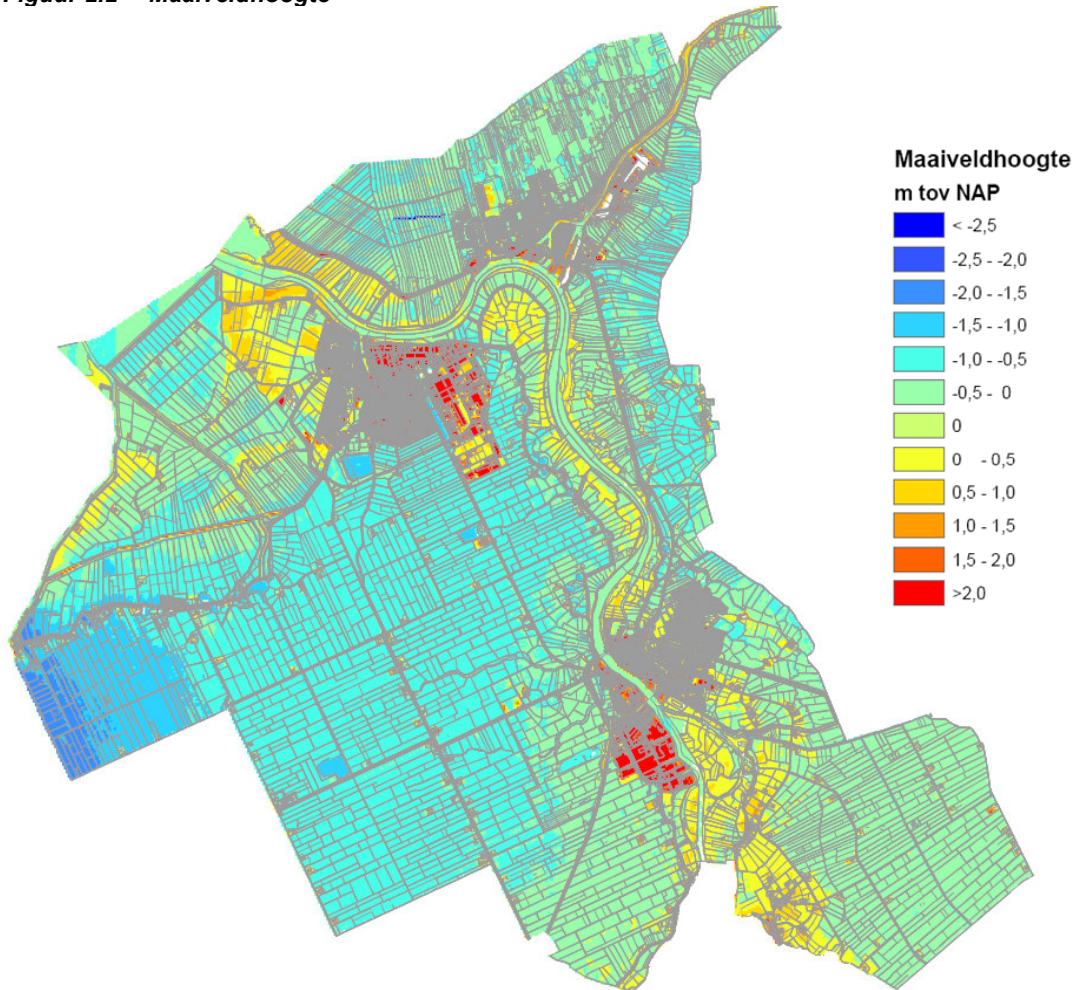
	Oppervlakte [ha]
Land	8276
Water	515
Totaal	8791

De kernen hebben veel oppervlaktewater dat in directe verbinding staat met het Zwarte Water. Ook in het buitengebied is veel oppervlaktewater aanwezig in de vorm van kavelsloten, watergangen en weteringen voor de afwatering van de polders. Ook bevindt zich in het gebied een aantal (voormalige) zandwinplassen. Langs de Kamperzeedijk liggen verschillende kolken als gevolg van vroegere dijkdoorbraken. Ten noorden van Zwartsluis bevindt zich het waterrijke natuurgebied Weerribben en Wieden. Dit natuurgebied wordt per 1 januari 2009 een Nationaal Park.

2.3 Hoogteligging

Het maaiveld in de gemeente Zwartewaterland varieert van 1 à 1,5 m boven NAP tot circa 2,0 m onder NAP. De zone langs het Zwarte Water is hoger gelegen ten opzichte van de omgeving met een maaiveld van 0,0 - 1,0 m +NAP. Ook de boerderijen in Polder Mastenbroek zijn gemiddeld 1,0-1,5 m hoger gelegen dan de omgeving. Van oudsher zijn de boerderijen op terpen gebouwd. Het laagste deel van de gemeente Zwartewaterland is het westelijk deel van Polder Mastenbroek, tegen Polder De Koekoek aan.

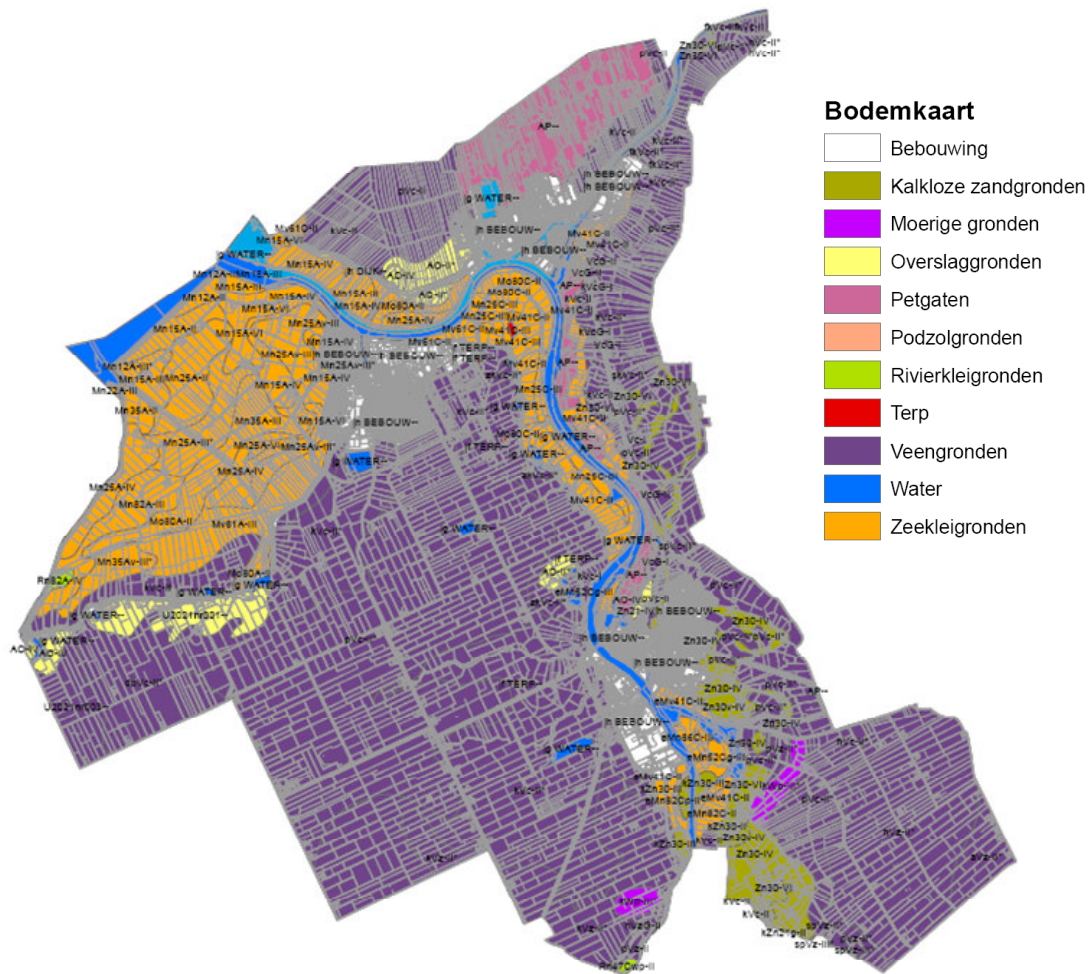
Figuur 2.2 Maaiveldhoogte

2.4 Bodemopbouw

De bodem in de gemeente Zwartewaterland bestaat voor een groot deel uit veengronden. Langs het Zwarte Water en ten noorden van de Kamperzeedijk komen zeekleigronden voor. Aan de oostkant van het Zwarte Water, en met name ten zuiden van Hasselt, bestaat de bodem uit kalkloze zandgronden.

Figuur 2.3 Bodemkaart

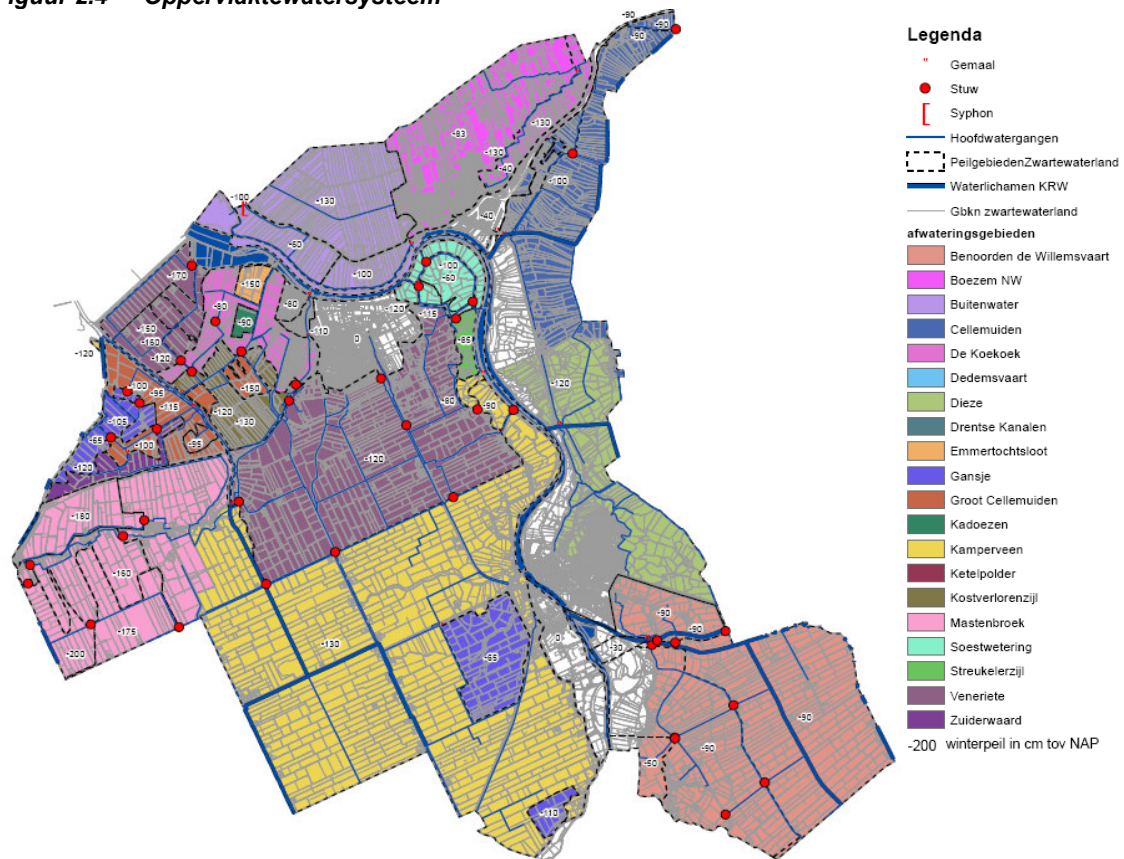

2.5 Waterhuishouding

Oppervlaktewatersysteem

De ontwatering van de gronden in de gemeente Zwartewaterland geschiedt middels een intensief watergangenstelsel. Het overtollig water wordt via gemalen uitgeslagen op het Zwarte Water. Door middel van stuwen wordt het water in de verschillende peilgebieden op peil gehouden. In de gemeente is een aantal zeer grote peilgebieden aanwezig. Opvallend is dat, in het gebied ten noorden van de Kamperzeedijk, zich verschillende kleinere peilgebieden bevinden als gevolg van relatief veel hoogteverschillen op korte afstand. Deze hoogteverschillen zijn veroorzaakt als gevolg van de invloed van de zee, die hier lange tijd vrij spel had via een stelsel van hanken en krekken. Veel oude boerderijen liggen daar ook nog op terpen.

Figuur 2.4 Oppervlaktewatersysteem

Grondwatersysteem

In de Polder Mastenbroek en de gronden ten oosten van het Zwarte Water komt kwel voor. Bij kwel komt (grond)water naar boven dat elders, op de hogere zandgronden in Overijssel en Drenthe, is geïnfiltrerd. De kwel wordt via de watergangen afgevoerd. In de polders ten noorden van de Kamperzeedijk en het gebied ten noorden van Zwartsluis, is sprake van wegzijging als gevolg van de diepere ontwatering van omliggende polders en de polders in Flevoland.

Bij wegzijging vindt aanvulling van het (diepere) grondwater plaats. De zandruggen ten oosten van het Zwarte Water kennen een intermediaire situatie, waarbij geen sprake is van (diepe) kwel of wegzijging.

Grondwaterstanden

Het grondwaterpeil in de gemeente Zwartewaterland is relatief hoog. De Bodemkaart van Nederland laat zien dat in de gemeente overwegend grondwatertrap II en II* voorkomt. Grondwatertrap II heeft een gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) van minder dan 40 cm beneden maaiveld. Grondwatertrap II* heeft een GHG van 25 tot 40 cm beneden maaiveld. Beide grondwatertrappen hebben een gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) van 50 tot 80 cm beneden maaiveld.

Ten noorden van de Kamperzeedijk en ten zuiden van Hasselt komen diepere grondwaterstanden voor met grondwatertrap III en IV. Grondwatertrap III heeft een GHG van minder dan 40 cm beneden maaiveld en grondwatertrap IV heeft een GHG van meer dan 40 cm beneden maaiveld. De GLG van zowel grondwatertrap III als grondwatertrap IV bedraagt 80 tot 120 cm beneden maaiveld.

Ook in de stedelijke gebieden komen hoge grondwaterstanden voor, die in een enkele situatie wordt beleefd als grondwateroverlast. De één ziet hoge grondwaterstanden als overlast. De ander, met name de autochtone bevolking, ziet het vaak als kenmerk van het gebied en heeft daarop geanticipeerd. Van grondwateroverlast is sprake als grondwaterstanden langdurig hoog zijn en deze situatie tot problemen leidt. Aangezien de gemeente niet beschikt over een grondwatermeetnet is de feitelijke situatie niet in beeld. Nader onderzoek moet inzicht geven in de feitelijke situatie.

Waterveiligheid

Binnen het gebied is veiligheid altijd een belangrijk onderwerp geweest. De waterkeringen langs de IJssel, het Zwarte Water en de Vecht, maar ook de waterkeringen zoals de Kamperzeedijk, dienden het gebied te beschermen tegen de Zuiderzee, het huidige IJsselmeer. Op de overzichtskaart van het plangebied staan de waterkeringen langs het Zwarte Water. Dit betreft zowel waterkering van Waterschap Reest en Wieden als Waterschap Groot Salland.

Toetsing van de waterkeringen is continue aandachtspunt. Door periodieke toetsing wordt nagegaan of de waterkeringen voldoen aan de veiligheidseisen. Het risico vormt daarbij uitgangspunt bij toekenning van veiligheidsnormen.

2.6 Waterkwaliteit

Ecologische waterkwaliteit

De ecologische waarde van het water van diverse watergangen is door beide waterschappen beoordeeld. Hierbij is gekeken naar de macrofauna (kleinere waterdieren) en de vegetaties in de watergangen. De ecologische kwaliteit van een watergang wordt bepaald door de chemische samenstelling van het water, maar evenzeer door oevervorm en –structuur, stroming, aanwezigheid van kwel, variatie, peilen, breedte, diepte en waterbodem. Zij bepalen de leefomstandigheden in en langs het water. Hoe beter die zijn, hoe rijker de levensgemeenschappen en hoe groter de ecologische waarde. In bijlage 2 is een kaart met gegevens over de ecologische waterkwaliteit van het beheersgebied van Waterschap Groot Salland opgenomen.

Een aantal watergangen is aangewezen als waterlichaam binnen de Europese Kader Richtlijn Water. Het betreft wateringen in Mastenbroek, Kloosterzielstreng, Kostverlorenstreng, Zwarte Water, Dedemsvaart, Groot Grift, Meppelderiep en de Boezen Noordwest Overijssel. Deze voldoen momenteel nog niet aan de ecologische doelstellingen van de KRW, met name niet qua vegetaties. Oorzaken van de verschillende matige en (zeer) slechte ecologische scores zijn: steile, gedeeltelijk beschoeide oevers, voedselrijke veenbodems, grote waterdieptes (geen licht op de bodem), tegennatuurlijke peilen, afname van gebiedseigen kwel, waterinlaat, dikke sliblagen en redelijk intensief onderhoud. Maatregelen met als doel om tot een betere waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen te komen, zijn opgenomen in de stroomgebiedbeheersplannen waarvoor een separaat traject wordt gevolgd. Het stroomgebied van de Weede is door de provincie aangewezen als kwaliteitswater, ter plaatse van de nieuwe woonwijk Hasselt om de Weede, is de vegetatie als goed beoordeeld. De waterkwaliteit in petgat Schinkelland (ten noorden van Zwartsluis) is als goed tot zeer goed beoordeeld.

Op diverse plaatsen zijn oevervegetaties structuurrijk, maar vegetatie en macrofauna scoren toch niet hoog. De aangetroffen soorten horen bij een voedselrijk milieu. Sommige zijn karakteristiek voor plassen en brede/grote wateren in veengebied. Langs en in verschillende watergangen groeien kenmerkende soorten voor veenbodems en kwelsituaties.

Waar de macrofauna is onderzocht scoort deze in alle gevallen 'matig'. De macrofaunagemeenschappen bevatten relatief weinig bijzondere of kenmerkende soorten, maar zijn meestal wél soortenrijk. Ook exoten (niet-Nederlandse soorten) komen via het inlaatwater het gebied in.

Chemische waterkwaliteit

In bijlage 2 is tevens een kaart met de chemische waterkwaliteit voor beide waterschappen opgenomen. De kaart toont de resultaten van de toetsing van de waterkwaliteit aan de landelijke chemische normen. De norm waaraan getoetst is, is de MTR (Maximaal Toelaatbaar Risico) uit de 4^e nota Waterhuishouding. Onderzocht zijn het totaalgehalte aan stikstof (t-N), het totaalgehalte aan fosfaat (P), koper (Cu), Zn (zink) en het zuurstofgehalte (O₂). Met name voor totaalgehalte stikstof wordt de norm op veel meetpunten overschreden. Ook te lage zuurstofgehalten komen vaak voor.

Het petgat aan het einde van de vaart vanuit het Stobbenkolkje voldoet aan de normen. De meetpunten binnen de kern van Genemuiden scoren het slechtst, als gevolg van de aanwezige overstorten. Zowel nutriënten als koper- en zinkconcentraties zijn hier te hoog. Ook een kwelsloot in Wolfshagen scoort slecht. In de omgeving van deze sloot wordt momenteel nog nader onderzoek gedaan. Dit gebied als geheel, heeft opvallend hoge nutriënten concentraties.

2.7 Functiekaart

Zonering

De functiekaart is afkomstig de provincie Overijssel en geeft een zonering van de ruimte weer. De zonering is het resultaat van een afweging op hoofdlijnen van de aanwezige kwaliteiten en belangen en heeft met name een functie als beleidskader om nieuwe plannen en projecten in de groene ruimte te beoordelen. De hoofdcoers voor zone I is de ontwikkeling van de landbouw.

De waterhuishouding is afgestemd op de landbouw en het peilbeheer in veenweidegebieden wordt afgestemd op graslandgebruik met handhaving van bestaand gebruik. Het grootste deel van Polder Mastenbroek en het zuidoostelijke deel van de gemeente vallen binnen deze zone. Zone II heeft als hoofdcoers de ontwikkeling van landbouw met behoud en ontwikkeling van landschap, cultureel erfgoed en recreatie. De doelen voor het waterbeheer zijn gelijk aan de doelen van zone I. Zone II komt in Zwartewaterland voornamelijk voor aan de oostkant van het Zwarte Water en in het westelijke deel van de gemeente. In zone III is de hoofdcoers behoud en ontwikkeling van natuur, bos, landschap, cultureel erfgoed en recreatief medegebruik. Uitbreiding van landbouwbedrijven is mogelijk, zover dit niet strijdig is met de hoofdcoers en het waterbeheer is afgestemd op natuurdoelen. Zone III komt met name voor langs het Zwarte Water. In zone IV, gelegen ten noorden van Zwartsluis, is de hoofdcoers behoud en ontwikkeling van natuur. Ook hier is het waterbeheer afgestemd op de natuur.

Primaire watergebieden

De Zuiderzeepolder en het noordelijk deel van Polder de Pieper zijn aangewezen als primair watergebied. Primaire watergebieden zijn gebieden met een functie voor waterberging, waar op grond van integrale afweging is bepaald, dat de waterfunctie primair is en zwaarder weegt dan andere, daarmee strijdige functies.

Nationaal Landschap

Nationaal Landschap IJsseldelta wordt begrensd door het Zwarte Water, de IJssel en het Zwarte Meer. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee, bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De Nationale landschappen hebben een belangrijke toeristisch-recreatieve betekenis hebben. Doel is behoud en versterking van de gebiedseigen waarden. De landbouw is in de meeste gebieden de belangrijkste drager en beheerder van deze waarden. Het Nationaal Landschap IJsseldelta bestaat uit de Polder Mastenbroek, Kampereiland, de Mandjeswaard, Polder de Pieper en de Zuiderzeepolder. De oude kernen van Zwartsluis en Hasselt vallen binnen de contouren van het Nationaal Landschap, evenals de volledige kern van Genemuiden. Daarnaast liggen de kernen Mastenbroek, 's-Heerenbroek, Wilsom, Kamperzeedijk, Grafhorst en Zalk binnen het Nationaal Landschap en het wordt omgeven door Zwolle, Kampen, Zwartsluis en Hasselt.

Nationaal Park

Het Nationaal Park Weerribben en Wieden wordt per 1 januari 2009 opgericht. De exacte begrenzing is in de loop van 2008 vastgesteld.

Natura 2000-gebieden

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten, waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

In de gemeente Zwartewaterland zijn de uiterwaarden van het Zwarte Water, het Zwarte Meer en het gebied ten noorden van Zwartsluis aangewezen als Natura 2000-gebieden.

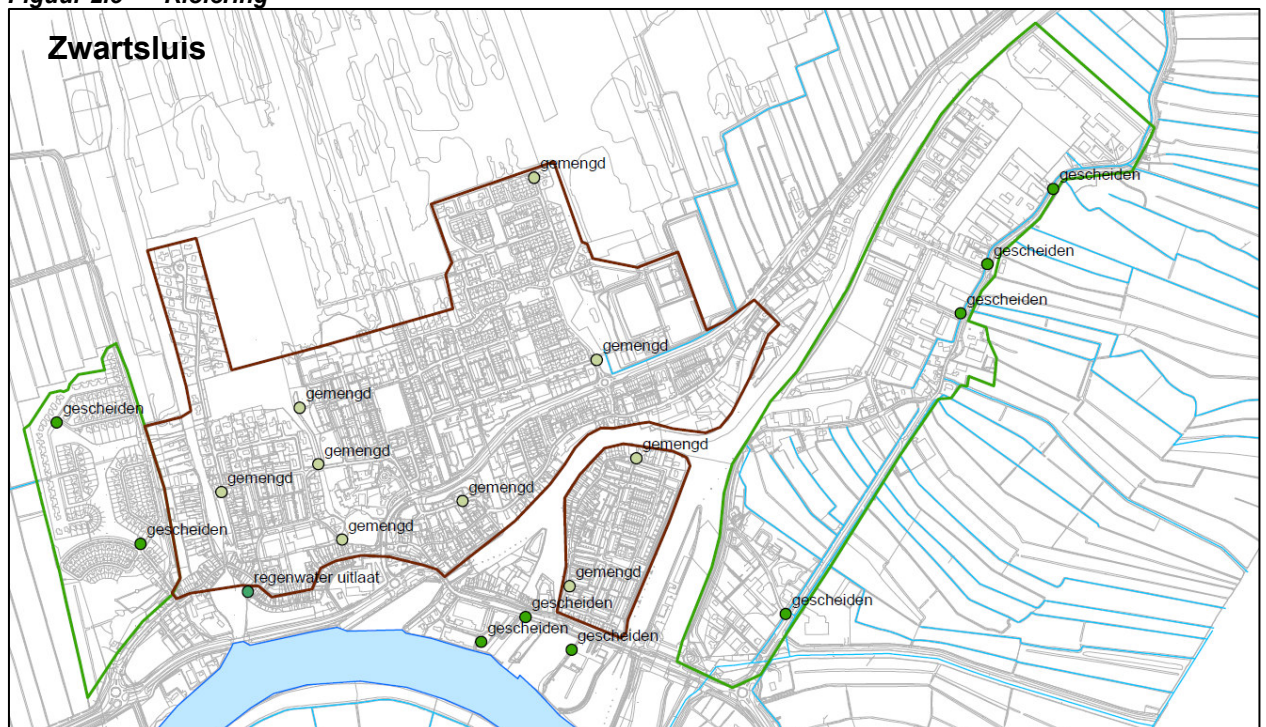
2.8 Duurzame inrichtingskaarten

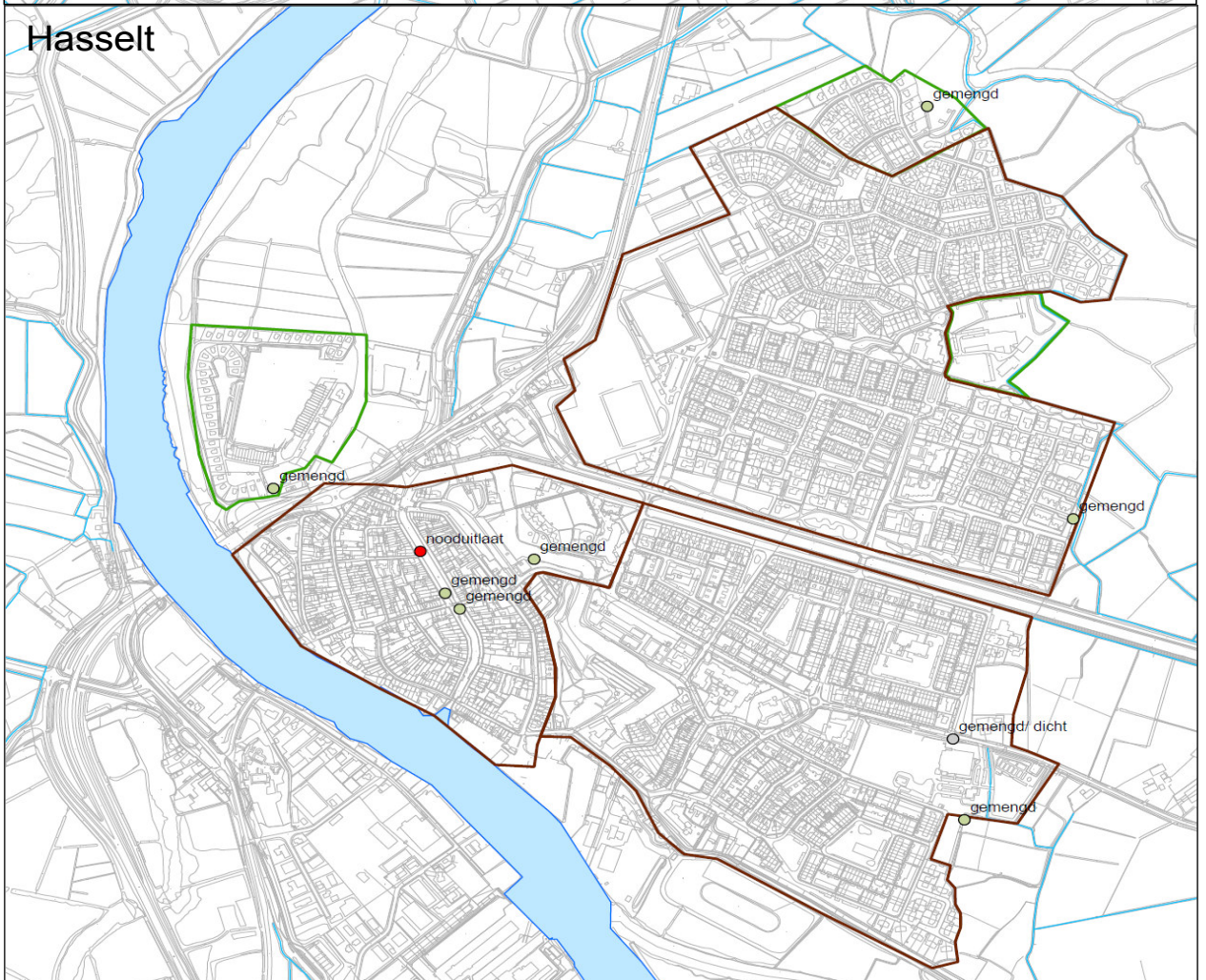
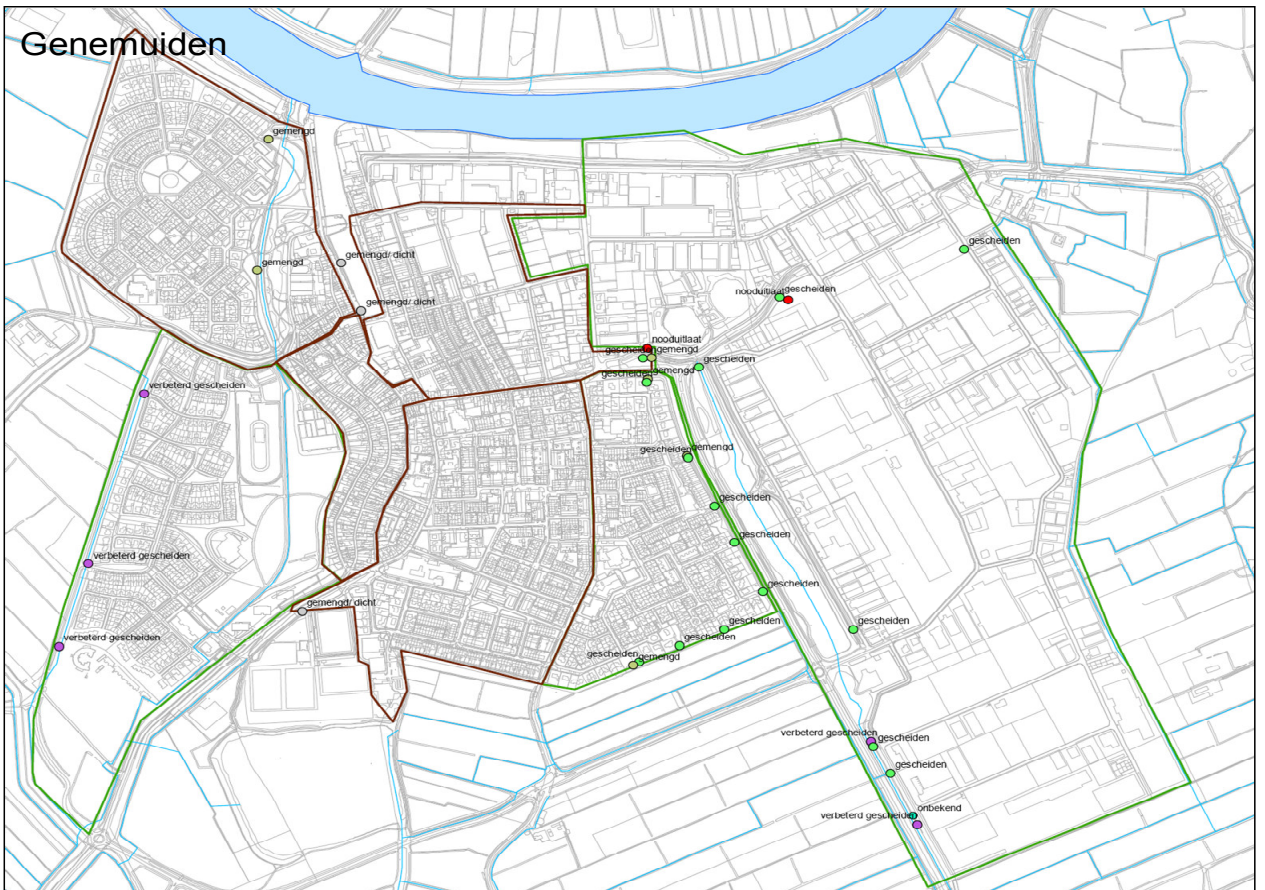
De kaarten voor duurzame inrichting zijn afkomstig uit de watervisie van Waterschap Groot Salland, behorend bij het Waterbeheersplan 2006-2009. De kaarten laten zien in welke mate maatregelen moeten worden genomen om de functie optimaal te kunnen ontwikkelen en het watersysteem zoveel mogelijk te ontzien. De kaarten zijn ingericht per functie (grasland, akkerbouw, bebouwing en natte natuur). Ze laten bijvoorbeeld zien dat bebouwing op hoge wegzijgingsgronden zonder problemen mogelijk is. Bestaat de wens om in een laag kwelgebied te bouwen waar ook nog water stagnant (continu) blijft staan, dan zijn zeer ingrijpende maatregelen nodig om wateroverlast te voorkomen en het watersysteem niet te schaden.

2.9 Riolering

De stedelijke gebieden in de gemeente Zwartewaterland zijn grotendeels gerioleerd, op een klein gedeelte na in het buitendijkse gebied van het industrieterrein het Zwarte Water te Hasselt. De kernen bestaan uit hoofdzakelijk gemengde riolering, die in het kader van de basisinspanning voor een deel is voorzien van randvoorzieningen. Grote delen van bedrijventerreinen zijn gescheiden of verbeterd gescheiden gerioleerd, behalve in Hasselt. Bij een gescheiden of verbeterd gescheiden stelsel wordt overtollig regenwater afgevoerd naar het oppervlaktewater. Afvoer van afvalwater vindt plaats naar de rioolwaterzuivering ten zuiden van Genemuiden. Het buitengebied is grotendeels aangesloten op de riolering middels drukriolering. Een overzicht van de rioleringsstelsels en de overstorten is weergegeven op onderstaande kaarten, deze kaarten zijn tevens in de bijlage opgenomen.

Figuur 2.5 Riolering

3 Beleidskader

3.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de meest relevante beleidsstukken en van daaruit de beleidsprincipes die richtinggevend zijn voor het water binnen de gemeente Zwartewaterland. Het overzicht is niet uitputtend, maar geeft inzicht in de basiseisen en principes waarmee rekening moet worden gehouden. Een uitgebreidere beleidsomschrijving is opgenomen in bijlage 3.

3.2 Vierde Nota Waterhuishouding

In de Vierde Nota Waterhuishouding (1998) is de basis gelegd voor het moderne waterbeheer. Hierin wordt vooral het stedelijke waterbeheer onder de aandacht gebracht, aangezien dit tot dan toe (1998) nog een vergeten onderdeel van het regionale watersysteem is. Daarnaast wordt verder invulling gegeven aan het begrip 'integraal waterbeheer'. De NW4 introduceerde ook begrippen als de watersysteembenadering en water als (mede)ordenend principe.

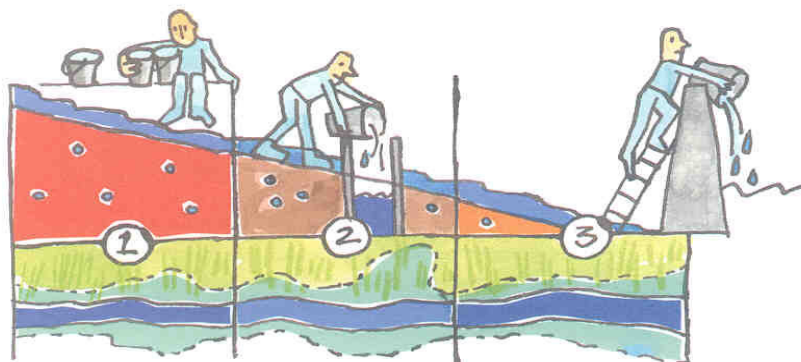
Belangrijk is de hoofddoelstelling uit de NW4 die luidt: *'Het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het in stand houden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd'*.

3.3 Waterbeheer 21^e Eeuw

Na de wateroverlast van 1995 en 1998 is in augustus 2001 het advies van de Commissie Waterbeheer 21^e Eeuw uitgebracht. De Commissie is bij de formulering van haar advies uitgegaan van drie principes.

- **Anticiperen in plaats van reageren.** Door nu al maatregelen te nemen wordt overlast in de toekomst als gevolg van klimaatveranderingen voorkomen.
- **Techniek en ruimte worden slim gecombineerd.** Het is én zoeken naar ruimte voor water én zorgen dat onze dijken en gemalen, technisch gezien, voldoen. Hogere dijken en sterkere gemalen, alleen, zijn niet de oplossing. Wanneer we een dijk verhogen betekent dit, dat er meer water achter de dijk staat. Bij een dijkdoorbraak zijn de gevolgen dan des te groter. Hogere dijken zijn zwaarder. Bovendien daalt onze bodem, die ook op veel plaatsen drassig is en daardoor zakken de dijken weg. Naast dijkverhoging moeten we er dus ook voor zorgen dat het water op andere wijze de ruimte krijgt.
- **Vasthouden, bergen, afvoeren.** Een overvloed aan water wordt opgevangen waar deze ontstaat. Het bergen vindt plaats in speciaal daarvoor bestemde gebieden. Daardoor kunnen we het uiteindelijk ook op een meer gecontroleerde wijze afvoeren.

Figuur 3.1 Vasthouden (1), bergen (2) en afvoeren (3)

Om er voor te zorgen dat het waterbeleid ook daadwerkelijk op orde zal komen is op 2 juli 2003 door Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water ondertekend. Halverwege 2008 is het Nationaal Bestuursakkoord Water geactualiseerd. Het akkoord heeft tot doel om, in de periode tot 2015, het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Ook voor Zwartewaterland geldt dat na 2015 de risico's verder toenemen en het daarom belangrijk is te voldoen aan de werknormen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het gaat daarbij om het aanpakken van de gevolgen van de zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat. Voor het stedelijk gebied wordt aangegeven dat een waterplan moet worden opgesteld, voor zover dit uit oogpunt van tenminste de (grond)wateroverlastproblematiek door partijen noodzakelijk wordt gevonden. Daarnaast krijgt ook de stedelijke grondwaterproblematiek aandacht en dient in het waterplan te worden meegenomen.

3.4 Nota Ruimte

De Nota Ruimte geeft aan dat borging van veiligheid tegen overstromingen, voorkoming van wateroverlast en watertekorten en verbetering van water- en bodemkwaliteit van groot belang is. Het streven naar meer ruimte voor water wordt hierin onderstreept.

3.5 Europese Kaderrichtlijn Water

In de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt ingezet op het voorkomen van verontreiniging van de oppervlaktewateren en hun toestand te beschermen, verbeteren en herstellen. Uiteindelijk doel is te komen tot een goede chemische en ecologische toestand van die wateren en de verontreiniging ervan ten gevolge van lozingen en emissies van gevaarlijke stoffen te verminderen. Uit oogpunt van waterkwaliteit is een tweede trits te onderscheiden te weten: schoonhouden – scheiden – schoonmaken.

De maatregelen concentreren zich hoofdzakelijk op de waterlichamen. Binnen de gemeente Zwartewaterland zijn de volgende watergangen aangewezen als waterlichaam (zie ook overzichtskaart).

1. Gootdiep;
2. Weteringen in Mastenbroek;
3. Kloosterzielstreng;
4. Kostverlorenstreng;
5. Zwarte Water;
6. Dedemsvaart;
7. Groote Grift;
8. Meppelerdiep;
9. Boezem Noordwest Overijssel.

Maatregelen om de ecologische en chemische kwaliteit van het water te verbeteren, worden momenteel verder uitgewerkt en worden verder opgepakt in de stroomgebiedbeheersplannen. Voor beide waterschappen geldt dat afkoppelen in het stedelijk gebied en het aanpakken van overstorten als zinvolle maatregelen worden gezien, maar dat het effect op de genoemde waterlichamen beperkt is en dat de kosten van deze maatregelen zeer hoog zullen zijn. De maatregelen worden in het kader van het algemene beleid opgepakt en niet specifiek vanuit de KRW. Het stroomgebied van de Weede is door de provincie aangewezen als kwaliteitswater.

3.6 Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken

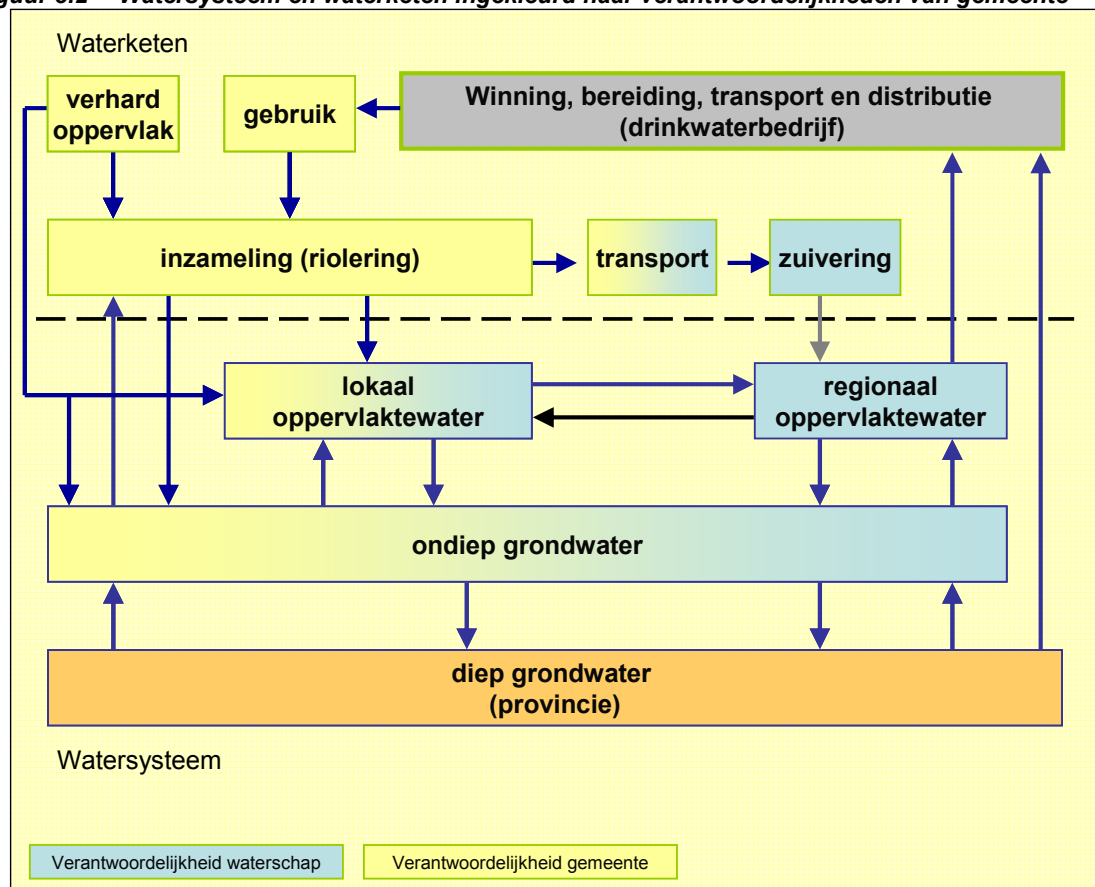
Met de 'Wet gemeentelijke watertaken' is de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling en transport van afvalwater, volgens artikel 10.33 Wm, toegespitst op de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater. Hieronder wordt verstaan huishoudelijk afvalwater, en qua biologische afbreekbaarheid overeenkomstig afvalwater, al dan niet gemengd met andere afvalwaterstromen. Daarnaast wordt, ter invulling van het nieuwe hemelwaterbeleid, in de 'Wet op de waterhuishouding' een hemelwaterzorgplicht en een grondwaterzorgplicht geïntroduceerd.

In het kort heeft dit de volgende gevolgen:

- bij de bestemming en inrichting van nieuwbouwlocaties zullen gemeenten (en provincies), veel meer dan voorheen, rekening moeten houden met de waterhuishoudkundige geschiktheid van de grond;
- de gemeente krijgt de zorg voor doelmatige inzameling en afvoer van overtollig grondwater, een taak die een wettelijke verankering vereist;
- de gemeente is de bewaker van het 'bouwproces' bij woningbouwlocaties en de ontwikkeling van bedrijventerreinen;
- nieuwe rioolheffing, een belasting en geen retributie meer, waardoor juridisch steviger. Mogelijkheid om één heffing (voor afvalwater, hemelwater en grondwater gezamenlijk) of twee heffingen voor a) afvalwater en b) hemelwater en grondwater (Gemeentewet);
- zorgplichten voor afvloeiend hemelwater en voor het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken (Wet op de waterhuishouding);
- een voorkeursvolgorde voor het omgaan met afvalwater (Wet milieubeheer);
- de mogelijkheid voor de gemeenteraad om bij verordening regels te stellen voor het omgaan met hemelwater en grondwater (Wet milieubeheer);
- de mogelijkheid om onder voorwaarden in plaats van riolering, gebruik te maken van IBA's (Wet milieubeheer).

In onderstaand schema figuur zijn de rollen en taken van gemeente en waterschappen weergegeven.

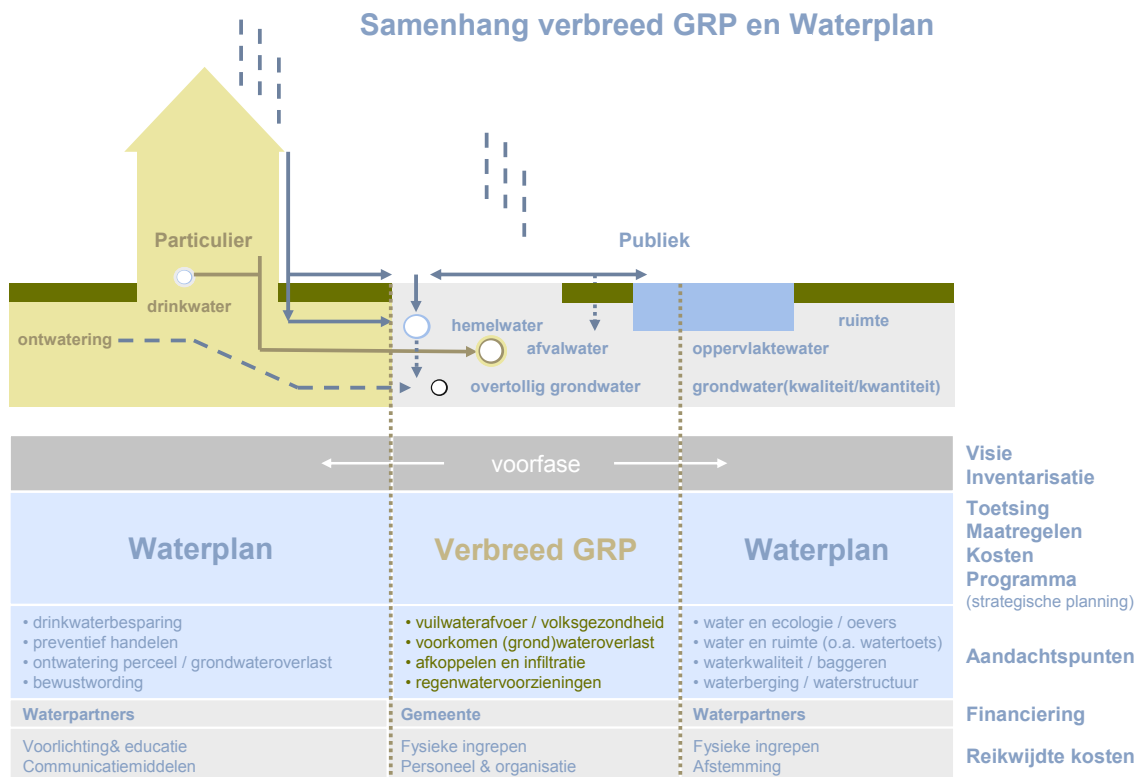
Figuur 3.2 Watersysteem en waterketen ingekleurd naar verantwoordelijkheden van gemeente

gemeente lichtgeel
waterschap lichtblauw
drinkwaterbedrijf grijs
provincie oranje

Uiterlijk binnen vijf jaar na inwerkingtreding van de 'Wet gemeentelijke watertaken', stelt de gemeenteraad een verbreed GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) vast waarin naast afvalwater, ook hemelwater en grondwater hun plaats hebben. Figuur 3.3 laat de samenhang tussen het waterplan en verbreed GRP zien.

Figuur 3.3 Samenhang verbreed GRP en waterplan

Voor Zwartewaterland wordt in 2009 een verbreed GRP opgesteld.

3.7 Regionaal Bestuursakkoord Water

Binnen het Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW) zijn tussen de provincie Overijssel, de waterschappen en alle gemeenten, waaronder ook de gemeente Zwartewaterland, afspraken gemaakt over het waterbeheer. De afspraken betreffen de volgende onderwerpen.

Stroomgebiedsvisie

Ten aanzien van de stroomgebiedsvisie Vecht-Zwarte Water zijn enkele afspraken gemaakt. Concreet zijn afspraken gemaakt om:

- de ruimte voor het water niet verder in te perken;
- de schade door wateroverlast niet te zullen vergroten en niet te zullen afwentelen op lager gelegen gebieden (schadevrij en waterneutraal ontwikkelen).

Gemeentelijk Waterplan/Aanpak stedelijke Wateroverlast

In het kader van het RBW zijn afspraken gemaakt over het opstellen van waterplannen en de aanpak van stedelijke wateroverlast.

Gemeenten brengen de stedelijke wateropgaven op het terrein van de wateroverlast vanuit de riolering en het grondwater in beeld, met daarbij de maatregelen die nodig zijn om de negatieve gevolgen daarvan tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Voor het oppervlaktewater is de stedelijke wateropgave in beeld gebracht binnen het kader van dit waterplan. Ook voor riolering en grondwater dient de wateropgave nog nader bepaald te worden.

De gemeente Zwartewaterland volgt op dit punt de notitie stedelijk wateropgave van Stichting Rioned. Hierbij wordt rekening gehouden met een neerslagsituatie van 1 keer per 2 jaar voor afvoer via de riolering, bij een neerslagebeurtenis van 1 keer per 10 jaar mag kortdurend water-op-sstraat optreden en bij een neerslaggebeurtenis van eenmaal per 50 jaar wordt nagegaan of er schade optreedt aan gebouwen.

In de notitie van Stichting Rioned geldt als uitgangspunt dat vooral afvalwater-op-sstraat, blokkade van doorgaande wegen en water in woningen en gebouwen ongewenst is. Maatregelen zijn meestal lokaal van aard en vragen maatwerk. De wateropgave voor riolering en grondwater wordt binnen het verbrede GRP meegenomen.

Het waterschap beoordeelt het watersysteem aan de hand van de werknormen en geeft aan welke ruimtelijke en technische maatregelen getroffen moeten worden om het watersysteem op orde te brengen. Het waterschap geeft daarbij de waterhuishoudkundige effecten aan van de maatregelen. Gemeenten zullen de niet-waterhuishoudkundige effecten van de maatregelen aangeven. De gestelde norm is niet vaker dan 1 keer per 100 jaar water-op-sstraat en niet vaker dan 1 keer per 250 jaar water in woningen en bedrijven vanuit het oppervlaktewater.

Afvalwaterketen

Om noodzakelijke maatregelen voor de afvalwaterketen te kunnen bepalen hebben gemeente en waterschappen in 2004 een Optimalisatie Afvalwater Studie (OAS) afgerond. De gemeente Zwartewaterland, waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden en Rijkswaterstaat hebben op 17 april 2008 een afvalwaterakkoord ondertekend.

Het afvalwaterakkoord bevat een aantal modules waarin afspraken zijn opgenomen over basis-inspanning en zuiveringstechnische maatregelen, toekomstige ontwikkelingen afvalwaterketen, vergunningverlening, watersysteem en overnamepunten afvalwater. Ook is aandacht gegeven aan onderzoek, periodiek overleg en communicatie.

Organisatie en financiering RBW

- Voor de coördinatie en afstemming van de uitvoering van deze bestuursovereenkomst wordt een periodiek bestuurlijk overleg tussen waterschap en betrokken gemeenten ingesteld. De provincie neemt deel aan dit overleg op het niveau van het hoofd van de Eenheid Water en Bodem.
- Goed voorbereid zijn op calamiteiten, door draaiboeken actueel te houden.

3.8 Beleid Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het beheer van de rijkswateren waaronder het Zwarte Water, Zwarte Meer, Meppelerdiep, de IJssel en het IJsselmeergebied. Vanuit haar taak als vaarwegbeheerder zijn regels opgesteld voor de manier waarop omgegaan moet worden met infrastructuur en bouwwerken langs deze wateren. Tevens zijn voor de waarborging van veiligheid regels opgesteld die bijvoorbeeld een vrijwaringszone langs de primaire waterkeringen aangeven. Dit legt beperkingen op aan de inrichting in en rond deze rijkswateren en de waterkeringen daarlangs.

Belangrijk aandachtspunt is de verwachte klimaatverandering. Hierdoor wordt rekening gehouden met een peilstijging van maximaal 1,00 m in 2100. In het licht van het advies van de Deltacommissie (september 2008) zal dit mogelijk worden bijgesteld.

De belangrijkste beleidsregels van Rijkswaterstaat staan beschreven in bijlage 3.

3.9 Beleid waterschappen

Binnen de gemeentegrenzen zijn Waterschap Groot Salland en Waterschap Reest en Wieden verantwoordelijk voor het waterbeheer. Beide waterschappen hebben een beheersplan. In het beheersplan zet het waterschap het beleid voor de komende jaren op een rij, om de nagestreefde doelstellingen voor de korte en lange termijn te realiseren. Beide waterschappen hebben de volgende drie grote thema's in het beheersplan onderscheiden op basis waarvan het uitvoeringsprogramma is gebaseerd.

- Voor het dagelijks waterbeheer is het doel van de GGOR (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem) gedurende een heel groot deel van het jaar die wateromstandigheden te realiseren, die het beste passen bij de functie zoals de provincies die hebben vastgesteld.

- Om in extreem natte en extreem droge omstandigheden de schade als gevolg van wateroverlast of watertekort te beperken, kennen we WB21. Hierin zit de trits vasthouden-bergen-afvoeren als voorkeursvolgorde en afwegingskader en het principe van niet afwentelen. Doel is het watersysteem zo in te richten dat het in extreme omstandigheden en in de toekomst goed functioneert.
- Voor het bereiken van de goede ecologische toestand van het water zijn de Europese richtlijnen voor ecologie en waterkwaliteit. Dit thema bestaat uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Vogel- en Habitatrichtlijnen (vertaald in Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet). Doel daarvan is dat alle Europese wateren, zowel oppervlaktewater als grondwater, zich in 2015 in een goede ecologische en goede chemische toestand bevinden. Met goede argumenten is uitstel mogelijk tot uiterlijk 2027. Voor de Natura 2000-gebieden is geen uitstel mogelijk.

Naast het Waterbeheersplan 2006-2009 heeft Waterschap Groot Salland ook andere relevante plannen, die onder andere betrekking hebben op de gemeente Zwartewaterland. Deze relevante beleidsplannen zijn:

- de beleidsnota 'Leven met Water in Stedelijk Gebied';
- de 'Strategische Nota Rioleringsbeleid 2007';
- de beleidsnota 'Visie Beheer en Onderhoud 2050';
- de beleidsnota 'Beleidskader Recreatief Medegebruik'.

In bijlage 3 wordt nader ingegaan op deze plannen.

3.10 Gemeentelijk beleid

Naast het waterplan zijn er ook andere plannen die betrekking hebben op het water in de gemeente Zwartewaterland. Van belang is de beleidslijnen af te stemmen om tegenstrijdig beleid te voorkomen. De verschillende plannen kunnen elkaar onderling versterken. Enkele relevante beleidsplannen zijn:

- (verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan;
- Milieubeleidsplan;
- Structuurvisie 2005-2020;
- Zwaterwaterlint;
- recreatienota;
- plannen vanuit Nationaal Landschap IJsseldelta.

Deze plannen worden in bijlage 3 nader toegelicht.

3.11 Samenvatting beleidsprincipes

Vanuit dit waterbeleid zijn in deze paragraaf de beleidsprincipes, ook wel duurzaamheids- en gidsprincipes, samengevat. De principes zijn geen wetmatigheden, maar uitgangspunten waaraan het moderne integrale waterbeheer zou moeten voldoen. De uitgangspunten zijn:

1. *Drietrapsstrategie WB21 (niet afwentelen van waterproblemen).*
 - Vasthouden, bergen, afvoeren (waterkwantiteit, overschotten).
 - Vasthouden, bufferen, aanvoeren (waterkwantiteit, tekorten).
 - Schoonhouden, scheiden, schoonmaken (waterkwaliteit).
2. *Uitgaan van stroomgebiedbenadering en waterketenbenadering; Water in balans.*
3. *Gezonde en veerkrachtige watersystemen.*
 - Juiste hoeveelheid water, van de juiste kwaliteit, op het juiste moment en op de juiste plek voor mens, dier en plant.
 - Watersysteem moet op orde zijn (voldoen aan normering regionale wateroverlast).
 - Ecologisch gezond water, ook in stedelijk gebied.
4. *Ruimte voor water.*
 - In het kader van veiligheid en voorkomen van wateroverlast.
 - Water meewegen, dan wel als sturend principe hanteren bij ruimtelijke plannen.
 - Met water de identiteit van water in relatie tot de omgeving zichtbaar maken.
5. *Uitvoeren tegen laagst mogelijke maatschappelijke kosten.*
6. *Goede interne en externe communicatie.*
 - Samenwerking en afstemming (planvorming en uitvoering).

4 Kansen en knelpunten

4.1 Inleiding

Samen met belangengroepen, inwoners, betrokken ambtenaren en bestuurlijke partners is geïnventariseerd hoe het watersysteem en de waterketen functioneren. Hiervoor zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd, van interviews met betrokken ambtenaren tot een inloopavond voor burgers en belangengroepen. Dit heeft geresulteerd in een beeld van de knelpunten en kansen. Op de kaarten 'kansen en knelpunten' in bijlage 4 zijn deze locatiespecifiek weergegeven. Naast een gedetailleerd overzicht zoals weergegeven in bijlage 4, is in dit hoofdstuk de hoofdlijn met de belangrijkste kansen en knelpunten in met name het stedelijk gebied aangegeven.

4.2 Kansen

4.2.1 Veel open water

Binnen de gemeente is veel water aanwezig. Dit water biedt ruime bergingsmogelijkheden om in tijden met hevige neerslag voldoende water te bergen en wateroverlast te voorkomen. Daarnaast kan hierdoor ook goed worden gezocht naar alternatieve afvoermogelijkheden om regenwater vanaf verharde oppervlakken niet naar de riolering af te voeren, maar naar het open water.

4.2.2 Aantrekkelijk open water

Het vele open water is volgens de bewoners ook de moeite waard om te beleven. Het water zelf ligt er al, wat rest zijn de mogelijkheden om dit ook te ervaren/beleven. Ontwikkeling van eenvoudige voorzieningen zoals paden en steigers maken het mogelijk om dit water beter te beleven.

4.2.3 Bereikbaarheid dient meerdere doelen

Het water beter bereikbaar maken kan meerdere doelen dienen. Boothellingen kunnen bijvoorbeeld tevens dienen als waterhaalplaatsen voor de brandweer (die daaraan behoefte heeft).

4.2.4 Cultuurhistorische (water) elementen

Cultuurhistorisch erfgoed is alom aanwezig. Hierin is duidelijk de relatie zichtbaar met de verschillende verschijningsvormen van water binnen het stedelijk gebied van de gemeente Zwartewaterland zoals de restanten van uitwateringssluizen, dijken, kolken en haveninrichting. Hiervan kan gebruikt worden gemaakt om de beleefbaarheid van water en de re-

creatieve aantrekkelijkheid te vergroten. De Koksluis in Zwartsluis is al gerestaureerd. Het herstel van bijvoorbeeld de oude doorverbinding in Hasselt, kan zorgen voor een betere doorstroming, hetgeen ten goede komt aan de waterkwaliteit.

4.2.5 Veel recreatieve passanten

De gemeente ligt op een kruispunt van veel waterwegen waarbij weinig recreanten op weg zijn voor de gemeente zelf, maar het doel van de recreanten ligt buiten de gemeente. Door de situatie voor passanten aantrekkelijker te maken, kan een passant mogelijk een dag langer worden vastgehouden waardoor het aantal bezoekers stijgt. Water, omgeving en ligplaatsen zijn zeer geschikt voor liefhebberstoeristen.

4.2.6 Natura 2000-gebieden

Binnen de gemeente liggen drie Natura 2000-gebieden die vanuit wet- en regelgeving worden beschermd. Een natuurvriendelijke inrichting van het water en de oevers en kunstwerken (bijvoorbeeld een flauw talud of een voor vis passeerbare stuw) kan deze ecologische waarde versterken. Daarnaast kan de beleving van de natuur bijdragen aan de belevingswaarde op en langs het water. Verbindingen tussen natuurgebieden kunnen zowel landschap, ecologie als ook de belevingswaarde dienen.

4.2.7 Kans verfraaiing inrichting Zwarte Water

Doordat in het verleden weinig aandacht is besteedt aan de inrichting van de oevers van het Zwarte Water in het stedelijk gebied, is de situatie verrommeld. Dit biedt kansen voor de toekomst om het aanzien en de belevingswaarde te vergroten.

4.3 Knelpunten

4.3.1 Wateroverlast en wateropgave stedelijk gebied

De wateropgave voor het stedelijke gebied bestaat uit drie onderdelen, de wateropgave als gevolg van wateroverlast vanuit oppervlaktewater, wateroverlast vanuit de riolering en wateroverlast als gevolg van grondwater. De wateropgave, als gevolg van wateroverlast vanuit oppervlaktewater, is in beeld gebracht en het watersysteem blijkt in grote lijnen te voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Alleen in Genemuiden is er een tekort aan open water voor berging van versneld tot afstroming komende neerslag. Het bedrijventerrein Zevenhont heeft te weinig retentievoorzieningen bij hevige neerslag. De wateropgave (riolering en grondwater) wordt binnen het verbrede GRP nader uitgewerkt.

Daarnaast zijn er meldingen van plaatselijke (grond)wateroverlast of water-op-sstraat. Hiervan zijn de locaties bekend en weergegeven in bijlage 4. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de ernst en omvang van de problemen is en wat de meest kosteneffectieve maatregel is om deze problemen op te lossen. Binnen het kader van het nieuwe GRP zal onderzoek en bepaling van maatregelen om wateroverlast te voorkomen worden meegenomen.

4.3.2 Waterveiligheid

Het Zwarte Water is een belangrijke hoofdader in de afvoer van overtollig water afkomstig van de Vecht. Door extreme neerslag en afvoer kunnen de waterpeilen hoog oplopen. Door klimaatverandering zullen de waterpeilen mogelijk verder stijgen en indien het peil op het IJsselmeer verhoogd wordt, heeft dit direct gevolgen voor de waterstanden op het Zwarte Water. De zorg voor de waterkeringen moet op de agenda blijven staan.

4.3.3 Beheer en onderhoud (baggeren)

Het beheer en onderhoud van watergangen en vooral de onderwaterbodems vraagt aandacht. De aanwezigheid van slib is niet alleen nadelig voor de waterkwaliteit, maar hindert bijvoorbeeld ook scheepvaart (bijvoorbeeld oude kolksluis, de zijarm van het Meppelerdiep in Zwartsluis). Zowel in Zwartsluis als in Hasselt is in 2007 een start gemaakt met baggeren.

4.3.4 Plantengroei in watergangen

Plaatselijk treedt zeer sterke plantengroei op in watergangen, zoals bijvoorbeeld ten noorden van Zwartsluis en de watergangen in het noordelijke deel van Hasselt, waar exoten zijn aangetroffen. Dit levert een dilemma op tussen recreatie en kwaliteit. Beplantingsgroei is in veel situaties zeer positief voor de ecologie, maar kan een belemmering zijn voor de waterrecreatie. Dit belemmert de gebruik- en belevingswaarde van deze waterpartijen. Daarentegen kan te veel begroeiing ook weer verslechtering van de kwaliteit opleveren.

4.3.5 Recreatieve routes

De bereikbaarheid en dus ook de beleefbaarheid van het water is op dit moment op veel plaatsen te beperkt. Bovendien zijn op veel routes op of langs het water obstakels aanwezig die de toegankelijkheid beperken. Ook zijn de beschikbare routes niet doorgaand waardoor heen en terug dezelfde routes moeten worden genomen. Dit beperkt de aantrekkelijkheid van deze routes. In 2009 zijn in het kader van het Nationaal Landschap IJsseldelta kanoroutes voorzien.

4.3.6 Beroepsvaart en recreatievaart

De beroepsvaart en de recreatievaart moeten samen gebruik maken van dezelfde infrastructuur. Dit vraagt om onderlinge afstemming, waar het gaat om het gebruik van de locaties waar kan worden afgemeerd. Daarnaast is golfslag op en aan het water zodanig, dat dit bijvoorbeeld langs het Meppelerdiep schade kan opleveren voor afgemeerde schepen.

4.4 Resumé kansen en knelpunten

De kansen en knelpunten zijn naar voren gebracht tijdens de interviews met betrokken ambtenaren, aangevuld met de inbreng van de bewoners en belanghebbenden tijdens de informatieavond op 7 november 2007. Dit waterplan is ingegeven vanuit de waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterveiligheid. Echter met name de bevolking beleeft het water vanuit waterrecreatie. De meeste kansen en knelpunten die zijn aangedragen komen dan ook vanuit dit perspectief. Onderstaande tabel verwoordt de belangrijkste kansen en knelpunten, het gedetailleerde overzicht van de kansen en knelpunten is in bijlage 4 opgenomen.

	Kansen	Knelpunten
Hasselt	Verbetering beleving (Diamant Bolwerk/waterfront) Verbinden/doorvaarbaarheid grachten Verbinding Olde Maten met de Weede Ligging aan het Zwarte Water	Ondiepe vijvers/sloten, slechte waterkwaliteit Waterkwaliteit stadsgrachten Wateroverlast vanuit riolering ervaren door bewoners Hoge grondwaterstanden
Zwartsluis	Staphorstersluisje en oude turfeilanden Vaarverbinding kern Veel stedelijk oppervlaktewater Ligging aan het Zwarte Water	Toegankelijkheid wieden vanuit Zwartsluis Spanning recreatievaart en beroepsvaart Achterstallig beheer en onderhoud Hoge grond- en oppervlaktewaterstanden Bevaarbaarheid Meppelerdiep (stremming ca. 14 dagen per jaar) Afvoer hemelwater / water op straat
Genemuiden	Ligging aan het Zwarte Water Robuuste watergang Tag / Greente	Water op straat Hoog grondwater Weinig aanlegplaatsen recreatievaart
Zwarte Water/ Buitengebied	Toegankelijkheid water en oevers voor recreanten Aanlegplaatsen recreanten Natuurlijke inrichting watergangen Onderdeel Nationaal Landschap IJsseldelta	Dichtslibben oude kolken/baggerachterstand Verrommeling oevers Zwarte Water

5 Visie Zwartewaterland

5.1 Doelstellingen per thema

In het kader van het waterplan Zwartewaterland is in januari 2008 een workshop gehouden waarbij verschillende stellingen zijn besproken, wat heeft geresulteerd in een beeld van de wensen en streefbeelden. De resultaten van de workshop zijn opgenomen in bijlage 5. De resultaten van deze workshop borduren deels voort op bestaand beleid en zijn voor een deel nieuw. De streefbeelden zijn geformuleerd op basis van de volgende thema's:

- waterkwantiteit;
- waterkwaliteit;
- waterveiligheid;
- medegebruik van water.

In de volgende subparagrafen is voor de diverse thema's een overzicht gegeven van de relevante doelstellingen, welke verwoord zijn in aparte kaders. Deels zijn die afkomstig uit vigerend beleid en deels zijn dit locatiespecifieke wensen die bij werkbijeenkomsten, bewonersavond of interviews naar voren zijn gekomen. In de tekst erna zijn de doelstellingen geconcretiseerd voor de gemeente Zwartewaterland.

5.2 Thema: Waterkwantiteit

Doelstellingen

1. **Wateroverlast** en **watertekort** worden voorkomen conform de geldende normen uit het NBW. Inzicht wordt vergroot en bij het peilbeheer wordt hier rekening mee gehouden.
2. Water wordt zo veel mogelijk benut of vastgehouden daar waar het in de vorm van **neerslag** valt of als **grondwater** opkwelt.
3. Voor het zoeken naar oplossingen ter voorkoming van wateroverlast wordt de drietrapsstrategie **vasthouden – bergen – afvoeren** gehanteerd. Voor het zoeken naar oplossingen ter voorkoming van watertekorten wordt de drietrapsstrategie **vasthouden – bufferen – aanvoeren** gehanteerd (brongerichte maatregel).
4. Er wordt gestreefd naar het verder terugdringen van de hoeveelheid **hemelwater** in de afvalwaterketen om negatieve invloed van regenwater op de (over)belasting van de riolering en het zuiveringsproces te verminderen.
5. Bij het realiseren van extra ruimte voor water wordt gestreefd naar **robuust** open water in of langs stedelijk gebied.
6. Bij inrichting en beheer en onderhoud wordt rekening gehouden met **klimaatverandering**. Het watersysteem wordt zodanig ingericht dat de **afvoercapaciteit** groot genoeg is om bij veel neerslag / kwel de minimale ontwateringsdiepte voor bebouwing te kunnen garanderen.
7. Bij de oeverinrichting en het beheer en onderhoud van watergangen, wordt rekening gehouden met de lokale functies en de flora en fauna wetgeving.

Water als medeordenend principe

Bij inrichting van de openbare ruimte en bij het grondgebruik in het algemeen (zoals bijvoorbeeld landbouw en natuur), wordt rekening gehouden met de randvoorwaarden binnen het watersysteem. Bij het peilbeheer wordt rekening gehouden met het voorkomen van maaiveld-daling.

Voor nieuwe ontwikkelingen, maar ook bij herstructurering, geldt dat water mede richtinggevend is bij deze ontwikkelingen. Water wordt vroegtijdig in de planvorming meegenomen.

Het doel van de watertoets is om in een zo vroeg mogelijk stadium het 'waterdenken' bij de besluitvorming te betrekken. Dit geldt zowel voor locatiekeuzes (bijvoorbeeld structuurvisies) als voor inpassing van water in uitwerkingsplannen.

Binnen de gemeente Zwartewaterland is geconstateerd dat de lijnen tussen ‘ruimte’ en ‘water’ kort genoeg zijn. Het doorlopen van de watertoets is goed verankerd binnen de gemeentelijke organisatie. Dit geldt ook voor de communicatie tussen de gemeente en de waterschappen. Voor kleine plannen is er een standaard procedure voor de watertoets. Duidelijk is dat bij grote ruimtelijke ontwikkelingen het zorgvuldig doorlopen van de watertoets noodzakelijk is, waarbij het waterschap vroegtijdig betrokken wordt.

Wateropgave in beeld gebracht

Ter voorkoming van wateroverlast in stedelijk gebied wordt de wateropgave in beeld gebracht, waarbij wordt getoetst aan de geldende normen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water voor oppervlaktewater, riolering en grondwater. In het kader van dit waterplan is dit voor het oppervlaktewater reeds uitgevoerd en opgenomen in bijlage 7. Nadere uitwerking van noodzakelijke maatregelen volgt. Voor lokale aanpak van overlast van hemelwater wordt de notitie van Rioned gevolgd. Dit is verwoord in paragraaf 3.7. Het in beeld brengen van de wateropgave en benodigde maatregelen voor riolering en grondwater wordt meegenomen in het verbrede GRP.

Hemelwater wordt oppervlakkig afgevoerd naar grond- en oppervlaktewater

Afvoer van regenwater, rechtstreeks naar grond- en oppervlaktewater, heeft de voorkeur boven afvoer naar de riolering en de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Bij nieuwe ontwikkelingen is het niet aankoppelen van hemelwater op de riolering het uitgangspunt. Bij ontwikkelingen in het bestaande bebouwde gebied ontstaan kansen voor afkoppelen van hemelwater van de riolering. Per geval zal in het oog moeten worden gehouden welke ingreep doelmatig is en of de kosten opwegen tegen de baten. Infiltreren van regenwater is binnen de gemeente niet goed mogelijk vanwege de bodemsamenstelling en grondwaterstanden. Bij lozing op oppervlaktewater gaat de voorkeur uit naar toepassing van een bodempassage voordat geloozd wordt op het oppervlaktewater. Door de bodempassage vindt filtering van het hemelwater plaats en wordt de afvoer vertraagd. Uitgangspunt van het waterschap is dat drainage (of een IT-stelsel) alleen boven de GHG wordt aangelegd. Er moet voldoende aandacht worden besteed aan de mogelijkheden om overtollig water te kunnen afvoeren op oppervlaktewater.

Bestaande situaties

Als uitgangspunt geldt dat bij kleine inbreidingen aangesloten moet worden conform het aanwezige rioleringsstelsel, tenzij op een beheersverantwoorde wijze het hemelwater afgekoppeld kan worden.

Oeverinrichting en beheer en onderhoud afgestemd op de functie en wetgeving

De inrichting van de oevers dient te zijn afgestemd op de aanwezige functie, waarbij rekening wordt gehouden met wetgeving en vigerend beleid. De gemeente zal een visie ontwikkelen op de inrichting en het gewenste beheer en onderhoud. Hierbij zal afstemming met de waterschappen plaatsvinden, waarbij de beleidsnota's ‘Leven met water in stedelijk gebied’ en ‘Visie beheer en onderhoud 2050’ (zie bijlage 3) als basis dienen.

5.3 Thema Waterkwaliteit

Doelstellingen

1. Er wordt gestreefd naar een goede waterkwaliteit conform het landelijk beleid en de geldende normen. Voor verdere verbetering van de waterkwaliteit / ecologische kwaliteit in oppervlaktewater wordt doelgericht ingezet. Ontwikkelingen op het gebied van de **Kaderrichtlijn Water** worden gevolgd.
2. Er vinden geen **ongezuiverde lozingen** meer plaats in het buitengebied.
3. Negatieve beïnvloeding van het watersysteem vanuit de waterketen door riooloverstorten en regenwaterlozingen wordt (naast de basisinspanning) alleen verder teruggedrongen als de **waterkwaliteit** plaatselijk onder de maat is of als functioneel gebruik of de belevingswaarde daar aanleiding voor zijn.

Een goede waterkwaliteit is de basis voor aantrekkelijk en functioneel water

De biologische en chemische waterkwaliteit dient te voldoen aan de wettelijke eisen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de gebiedseigen kenmerken. Inrichting, functioneel gebruik en beheer en onderhoud dienen daarbij in balans te zijn. Door voldoende inzicht moet hierin, indien nodig, kunnen worden bijgestuurd teneinde een zo goed mogelijke chemische en biologische waterkwaliteit te kunnen bereiken.

Bij het beheer en onderhoud dient rekening gehouden te worden met het karakter en de functies van het water. De volgende indeling van wateren kan gemaakt worden op basis van functies: basiswater, functioneel water, gebruikswater en natuurwater. Elk type water vraagt specifiek beheer en onderhoud. Hierbij moet ook een koppeling gemaakt worden met het groenbeleidsplan van de gemeente.

Voorkomen van verontreiniging van water vraagt brongerichte aanpak

Bij afvoer van hemelwater is het handhaven van een goede kwaliteit van dit afstromende hemelwater een belangrijk aandachtspunt. Waar mogelijk wordt gestreefd naar voorkomen van verontreiniging door bijvoorbeeld materiaalkeuze van bouwmaterialen en een duurzaam gebruik van de openbare ruimte.

De afgelopen jaren is de bebouwing in het buitengebied aangesloten op de riolering, momenteel zijn er nog maar enkele panden die niet zijn aangesloten. De ingeslagen weg wordt gecontinueerd.

5.4 Thema Waterveiligheid

Doelstellingen

1. **Inundatie** wordt voorkomen door veilige waterkeringen
2. Water(veiligheid) is met betrekking tot ruimtelijke plannen **medeordenend**.
3. Bij inrichting, beheer en onderhoud in en rond het water worden **risico's** voor de volksgezondheid beperkt en wordt de **veiligheid** voor mens en dier gewaarborgd

Veiligheid vraagt technische en ruimtelijke ingrepen

De waterkeringen worden getoetst conform de normen die daarvoor gelden. Bij eventuele maatregelen wordt niet alleen gezocht naar technische, maar ook naar ruimtelijke ingrepen.

Binnenkort wordt er een convenant waterbeheer Meppelerdiep afgesloten, waarbij de gemeente Zwartewaterland adhesiebetuiger is. Als maatregel vloeit daaruit voort dat in 2009 een calamiteitenplan wordt opgesteld, hoe om te gaan indien wateroverlast dreigt in Zwartsluis of Meppel. Tevens gaat RWS de komende jaren in het kader van de afvoer, de capaciteit van het gemaal Zedemuiden verhogen.

Klimaatverandering

De gemeente volgt de ontwikkelingen op dit vlak zoals ook het advies van de Deltacommissie. De gemeente stuurt aan dat met ander partijen de consequenties op een integrale wijze in beeld worden gebracht.

5.5 Thema medegebruik van water

Doelstellingen

1. Bij inrichting, beheer en onderhoud van water wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de **gebruiksmogelijkheden** en **wensen** ten aanzien van water.
2. Water krijgt de juiste **aandacht** binnen de leefomgeving. Enerzijds om mogelijke (toekomstige) problemen te voorkomen en anderzijds om de **leefomgeving** en de **belevingswaarde** te verbeteren en te zorgen voor een '**watert aantrekkelijke**' inrichting.
3. Water binnen de gemeente Zwartewaterland is één van de bepalende factoren voor de identiteit van het gebied. De aanwezige **watgerelateerde cultuurhistorie** wordt behouden en eventueel hersteld.
4. Waar mogelijk wordt rekening gehouden met **recreatie** in en rond het water. Hierbij gaat het om verhogen van de belevingswaarde, wandelen langs water, watersport, hengelsport, spelen, educatie etc.

Uitstraling en beleving van water biedt meerwaarde

Aandacht voor de uitstraling en belevingswaarde van water biedt meerwaarde voor inwoners, middenstand en bezoekers. Door een vergroting van de belevingswaarde van het water, welke weg al is ingezet, wordt de gemeente aantrekkelijker. De ingeslagen weg wordt gecontinueerd. Bij nieuwe aanleg van woonwijken is water een belangrijke pijler voor een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt kwalitatief hoogwaardig water gerealiseerd, oppervlaktewater van enige omvang waarbij er een grote kans bestaat op ecologische ontwikkeling.

Waar kansen liggen, wordt de aankleding en inrichting van bestaand open water verbeterd. In de kernen wordt gebruik gemaakt van de historische kenmerken die onlosmakelijk zijn verbonden met het Zwarte Water en het water in de polders en natuurgebieden.

Een waardevolle omgeving waar water onderdeel van uitmaakt, moet kunnen worden beleefd door inwoners en bezoekers (recreanten). Een netwerk van (water)routes wordt gewenst. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld kanoroutes en paden langs water.

De gemeente heeft veel cultuurhistorisch erfgoed. Herkenbaarheid van deze elementen kunnen de historie beleefbaar maken. Het is belangrijk om te weten welke elementen cultuurhistorische waarde hebben. Het betrekken van belanghebbenden is erg belangrijk om bijvoorbeeld de cultuurhistorische elementen in beeld te krijgen, maar ook om dit op waarde te kunnen schatten.

Faciliteren beroepsvaart

De bevaarbaarheid van de hoofdvaarroutes is van groot belang voor de gemeente. Kansen voor bedrijven die gebruik maken van de transportmogelijkheden worden benut. De gemeente zal meer op de mogelijkheden van het Zwarte Water wijzen. Bij plaatsing van bedrijven langs het water, wordt er naar gestreefd om watergebonden bedrijven toe te staan, in aansluiting op marktwerking (vraag en aanbod).

De afmeervoorzieningen in de regio voor de beroepsvaart zijn voldoende en dienen in de toekomst gehandhaafd te blijven in voldoende kwantiteit en kwaliteit. Beroeps- en recreatievaart dienen samen gebruik te maken van het Zwarte Water.

Versterken recreatieve mogelijkheden Zwarte Water

Het Zwarte Water is multifunctioneel water. Alle functies dienen in samenhang gebruik te maken van de mogelijkheden die het Zwarte Water biedt. Binnen dit dynamische geheel dient rekening te worden gehouden met de wensen van de verschillende gebruikers en de randvoorwaarden zoals klimaatverandering en hierdoor de stijging van de waterstanden in het Zwarte Water en het beleid dat naar aanleiding hiervan is en wordt opgesteld.

Bij aanpassing, uitbreiding of wijzigingen van aanlegmogelijkheden voor recreatieschepen dienen de voorzieningen in overeenstemming te zijn met de vraag naar geschikte aanlegplaatsen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de lokale schaal van de recreatieve voorzieningen waarbij doorvaart en bezoek van één of twee dagen haalbaar wordt geacht. In het kader van de Kanaalvisie (verbinding met Duitsland), is de verwachting dat de recreatievaart zal toenemen in dit gebied.

6 Maatregelen en financiering

6.1 Inleiding

De gemeente Zwartewaterland heeft de afgelopen jaren niet stil gezeten. Belangrijkste wapenfeiten zijn de rioleringsmaatregelen in het kader van de basisinspanning en de uitvoering van het baggerprogramma. Met de in dit hoofdstuk voorgestelde maatregelen wordt een bijdrage geleverd aan de continuering van de ingezette koers, met het streven te komen tot watergangen met schoon water, die het water goed kunnen verwerken en waar de veiligheidsrisico's voor de burgers met betrekking tot water zijn geminimaliseerd.

Op 8 april 2008 is tijdens een workshop met belanghebbenden de hoofdlijn van het maatregelenpakket samengesteld. Een uitgebreid verslag van de workshop is opgenomen in bijlage 6. De maatregelen zijn opgesteld vanuit de kansen en knelpunten zoals beschreven in hoofdstuk 4. De maatregelen passen in de visie zoals geschetst in het vorige hoofdstuk en zullen in meer of mindere mate een bijdrage leveren aan de realisatie van de gestelde doelen.

Uitgangspunt bij de prioritering van maatregelen is dat maatregelen voor het oplossen van knelpunten op het gebied van veiligheid, voorkomen van wateroverlast en werken aan een goede waterkwaliteit, prioriteit hebben. Maatregelen die betrekking hebben op medegebruik van water hebben een lagere prioriteit, maar kunnen worden meegenomen als zich kansen aandienen.

Hierbij is rekening gehouden met de kosten van de maatregelen en de baten. Tijdens de workshop is vooral de noodzaak (belang) van de maatregelen besproken. Voor de financiering zal apart moeten worden nagegaan welke middelen van andere belanghebbenden beschikbaar zijn en andere bronnen zoals subsidies. Uitgangspunt daarbij is dat ook in de toekomst kansen worden benut om werk met werk te maken.

In de maatregelentabel is een overzicht gegeven van de maatregelen onderverdeeld naar waterkwantiteit, waterkwaliteit, veiligheid en medegebruik van water. Daarbij zijn de indicatie van de kosten per maatregel, verdeling van de kosten tussen gemeente, waterschappen en Rijkswaterstaat, dekking van de kosten, een globale planning en de trekker van de maatregel vermeld. Dit overzicht wordt per thema toegelicht in de volgende paragrafen. Bij de verdere uitwerking van de maatregelen, wordt rekening gehouden met de locatiespecifieke aspecten.

6.2 Algemene maatregelen

Opstellen verbreed GRP (1.1)

Met de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor de inzameling en transport van afvalwater ook de zorgplicht voor afvloeiend hemelwater en grondwater. In het verbreed GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) wordt het beleid, de maatregelen en de middelen en financiering van bovenstaande taken vastgelegd. Na het vaststellen van het waterplan wordt gestart met het opstellen van het GRP. Maatregelen op het gebied van grondwater en hemelwater die in dit waterplan benoemd zijn, zullen worden opgenomen in het verbrede GRP. Daarnaast zal in het kader van het GRP ook onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor het instellen van een gemeenschappelijk waterloket van waterschap en gemeente. Burgers kunnen hier met al hun vragen ten aanzien van water terecht. Tevens worden maatregelen in het kader van het waterkwaliteitsspoor uitgewerkt in het verbrede GRP.

Onderzoek overdracht stedelijk water (1.2)

De waterschappen streven ernaar dat het beheer van de watergangen onder verantwoordelijkheid van het waterschap wordt uitgevoerd. Daarmee kan het duurzaam functioneren van het watersysteem worden gewaarborgd. Inmiddels zijn voor deze overdracht van wateren gelden bij de waterschappen gereserveerd. Waterschap en gemeente gaan op korte termijn na, wat de consequenties zijn en onder welke voorwaarden de overdracht van deze zorgtaak eventueel kan plaatsvinden.

Ontwikkelen geoportaal (1.3)

Momenteel vindt er tussen de waterschappen Groot Salland, Reest en Wieden, Velt en Vecht, Regge en Dinkel, Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Zuiderzeeland overleg plaats over de ontwikkeling van een geoportaal en (daarop aansluitend) de digitale watertoets. Door middel van de digitale watertoets is het voor initiatiefnemers van ruimtelijke plannen (voornamelijk gemeenten) mogelijk, om via het geoportaal een plangebied in te tekenen en enkele vragen over het ruimtelijke plan te beantwoorden. Op basis van het ingetekende plangebied en de beantwoorde vragen wordt bepaald of binnen het ruimtelijke plan (meestal een bestemmingsplan), kan worden volstaan met een standaard tekstpassage met betrekking tot de invloed van het plan op het watersysteem.

6.3 Waterkwantiteit**Nadere uitwerking stedelijke wateropgave (2.1)**

Ter voorkoming van wateroverlast in stedelijk gebied wordt de wateropgave voor oppervlaktewater, riolering en grondwater in beeld gebracht, waarbij wordt getoetst aan de geldende normen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Als gevolg van diverse bekende knelpunten in de afvoer van hemelwater en de riolering (en de mogelijke knelpunten na toetsing aan de NBW-normen) zijn maatregelen noodzakelijk, zoals de verbetering van de riolering of het afkoppelen van verharde oppervlakken. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de ernst en omvang van de problemen is en wat de meest kosteneffectieve maatregel is om deze problemen op te lossen. Binnen het kader van het nieuwe GRP zal onderzoek en bepaling van maatregelen, om wateroverlast te voorkomen, worden meegenomen.

Inrichten grondwatermeetnet (2.2)

In de gemeente treden op verschillende plaatsen hoge grondwaterstanden op en mogelijk daardoor ook grondwateroverlast. Door het grondwatermeetnet voor de gemeente compleet te maken kan in de toekomst een beter beeld worden gevormd van de grondwatersituatie. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de ernst en omvang van de problemen zijn en wat de meest kosteneffectieve maatregel is om deze problemen op te lossen. Bovendien kan de gemeente daarmee invulling geven aan haar taak als grondwaterbeheerder. Deze maatregel zal meegenomen worden in het nieuwe GRP.

Retentieopgave Zevenhont te Genemuiden (2.3)

De afvoercapaciteit vanuit het zuiden en zuidwesten van Genemuiden is gering en de retentievoorziening bij hevige neerslag is niet toereikend. Door de beperkte berging wordt voor bedrijventerrein Zevenhont niet voldaan aan de stedelijke wateropgave. Aanpassing van de waterafvoerstructuur aan de zuidkant van Genemuiden is gewenst. De ontwikkeling van de toekomstige woningbouwuitbreiding in het Binnenveld biedt mogelijkheden om de waterstructuur aan te passen. Extra berging kan gevonden worden door het koppelen van de zandwinplas 'het Varkensgat' aan het regionale watersysteem, waarmee voldaan wordt aan de stedelijke wateropgave. Financiering van deze maatregelen vindt plaats uit de exploitatie van het Industrierrein Zevenhont fase IV.

Verbeteren afwatering Zwartsluis (2.4)

Door diverse uitbreidingen van Zwartsluis in de loop der jaren, is de afvoer van hemelwater van uit het centrum naar de boezem verslechterd. Hierdoor stuwt het water in de watergangen op en kan bij hevige neerslag op verschillende plaatsen het hemelwater niet goed afgevoerd worden. Binnen de planperiode moeten maatregelen uitgewerkt en gerealiseerd worden. Hierbij zijn mogelijkheden aan te haken bij de plannen die Waterschap Reest en Wieden heeft met het inrichten van het gebied achter de sportvelden ten behoeve van natuurontwikkeling.

De kosten voor de maatregelen kunnen deels ten laste van Waterschap Reest en Wieden en deels ten lasten van de gemeente komen. De gemeentelijke kosten worden gedekt in het verbreed GRP.

Opstellen afkoppelplan en uitvoering afkoppelprojecten te Zwartsluis (2.5)

Voor Zwartsluis wordt uiterlijk in 2009 een afkoppelplan opgesteld. Dit in het kader van het realiseren van de basisinspanning op een alternatieve wijze. Uitvoering van de afkoppelprojecten moet plaats vinden in de periode t/m 2010. Daar waar zich kansen voordoen en op een verantwoorde wijze het hemelwater afgekoppeld kan worden, speelt de gemeente hierop in. De kosten hiervoor zijn reeds gereserveerd in het vigerende GRP en de uitvoering wordt projectmatig opgepakt. In bijlage 8 zijn kaarten opgenomen met kansen voor afkoppelprojecten in de gehele gemeente.

Realiseren verbinding Greente - 't Tag (2.6)

Bij de opzet van de wijk is ervoor gekozen het hemelwater te bergen en af te voeren via een watergang Tag / Greente. Deze wordt bemalen nabij het Zwarte Water. Deze maatregel is opgenomen in de exploitatie van de woonwijk TAG en het waterschap heeft al een bijdrage geleverd voor de verbinding Greente - Tag (afgraven oude kering en realiseren waterpartij). De wens bestaat om deze robuuste waterverbinding volledig 'schaatsbaar' te maken. Daarbij zal aandacht moeten worden besteed aan het passeerbaar of doorvaarbaar maken van de aanwezige kunstwerken.

6.4 Waterkwaliteit

Gemeentelijk Baggerprogramma Zwartewaterland (3.1)

De gemeente heeft eind 2005 een gemeentelijk Baggerprogramma vastgesteld. Dit heeft ertoe geleid dat de eerste gedeelten in 2007 zijn gebaggerd. De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijk Baggerprogramma. Naast de gemeente dragen ook de beide waterschappen bij aan de uitvoeringskosten. Het programma loopt door tot en met 2009.

Gedragscode flora en fauna wetgeving (3.2)

De zeer sterke plantengroei in de watergangen ten noorden van Zwartsluis belemmert de waterafvoer en recreatief gebruik. Anderzijds hebben deze planten wel een natuurwaarde. De gemeente is bezig met het opstellen van een gedragscode flora en fauna wetgeving waarbij de meest effectieve maatregelen bepaald worden en waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen natuur, recreatie en waterveiligheid. In het kader van de gedragscode wordt tevens een integraal beheer- en onderhoudsplan voor de watergangen opgesteld. De gedragscode wordt opgesteld in 2009 en gefinancierd door de gemeente en beide waterschappen.

KRW maatregelen (3.3)

Diverse maatregelen worden uitgevoerd om de vastgestelde KRW doelstellingen in 2015 te realiseren. De maatregelen moeten nog officieel worden vastgesteld. De verwachting is dat het met name maatregelen zijn die door de waterschappen en Rijkswaterstaat worden uitgevoerd. De gemeente faciliteert in het doorlopen van planologische procedures. De uitvoering van de maatregelen vindt plaats in de periode 2010 – 2015.

Verbeteren visoptrek polder Mastenbroek (3.4)

In het kader van de verbetering van de waterkwaliteit, past ook het verbeteren van de mogelijkheden voor vismigratie in en rond de polder Mastenbroek. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan vispassages bij stuwen en andere obstakels. Deze maatregel dient tevens KRW-doelen. Sportvisserij Nederland heeft al onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van vismigratie in de polder Mastenbroek (titel: Gebiedsgericht Uitvoeringsplan Polder Mastenbroek).

Verbeteren waterkwaliteit watergangen Hasselt Noord (3.5)

De waterkwaliteit van een aantal bestaande watergangen in het noordelijke deel van Hasselt is slecht. Dit wordt deels veroorzaakt door de inrichting van deze watergangen. Plaatselijk komen exoten voor die voor problemen zorgen, zoals de grote waternavel. Door de inrichting te verbeteren (en beheer en onderhoud hierop af te stemmen), kan de situatie worden verbeterd. Hierbij kan worden gedacht aan het vergroten van de waterdiepte en aanpassen van de inrichting van de oevers.

De betreffende watergangen en vijvers grenzen aan het plangebied van Hasselt Om de Weede. In het kader van de ontwikkeling van de woonwijk Hasselt om de Weede zijn in het waterhuishoudkundig plan, maatregelen opgenomen ter voorkoming van waterkwaliteitsproblemen. Uitvoering van de maatregelen is in de exploitatie opgenomen.

Onderzoek verbeteren waterkwaliteit stadsgrachten Hasselt (3.6)

De huidige waterkwaliteit in de stadsgrachten kan worden verbeterd door het realiseren van doorstroming naar het Zwarte Water. Het zou optimaal zijn om de oorspronkelijke waterloop (gracht) te herstellen. Aangezien de verbinding die gerealiseerd moet worden dwars door een hoofdwaterkering moet, is deze kostbaar. In verband met de waterkwaliteit wordt aangestuurd om een beduikering aan te leggen, zodat de grachten wel doorgespoeld kunnen worden. Hierdoor is verbetering van de waterkwaliteit mogelijk tegen relatief lage investeringen. Vooraf zal een gedegen onderzoek gedaan worden naar de meest optimale oplossing voor het herstel van de doorstroming.

Naast de geringe doorstroming zijn ook emissies oorzaak van een slechte waterkwaliteit in de stadsgrachten. Op de stadsgrachten komt een aantal riooloverstorten uit. In het kader van het GRP, zal onderzoek gedaan worden naar deze overstorten en overige emissiebronnen. Daarnaast moet het beheer en onderhoud of de inrichting plaatselijk worden aangepast vanwege bladinvall. Ook dit wordt meegenomen binnen het kader van het waterkwaliteitsspoor.

Onderzoek realisatie verbinding De Weede/Oldematen (3.7)

De Weede/Oldematen betreft een ecologisch waardevol gebied dat zeker aandacht verdient. De Weede was een aftakking van het Zwarte Water en liep door tot de Vecht. Het is van belang om de natuurgebieden te behouden en trachten deze met elkaar te verbinden. De financiering voor dit project in het kader van de ontwikkeling Hasselt om de Weede is realistisch.

Monitoring effecten overstorten op de waterkwaliteit (3.8)

Gelet op het streven de waterkwaliteit van het oppervlaktewater te optimaliseren, is het wenselijk om in beeld te hebben wat de effecten van de overstorten op de oppervlaktewaterkwaliteit zijn. De gemeente gaat op korte termijn de overstorten en de rioolgemalen van een telemetrie-systeem voorzien voor het monitoren van waterkwaliteitsgegevens. Echter, om het plaatje compleet te krijgen moet ook de waterkwaliteit gemeten worden. Deze maatregel past binnen het beleid van Waterschap Groot Salland.

Opstellen onkruidbestrijdingsplan (3.9)

De gemeente stelt in de periode 2008/2009 een onkruidbestrijdingsplan op. Hierin zal de aandacht uitgaan naar de consequenties van het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte op de waterkwaliteit.

6.5 Waterveiligheid

Herstel sluisdeur te Hasselt (4.1)

De huidige sluisdeur dient, vanwege de slechte staat, te worden vervangen. Het gaat hier om de veiligheid van de burgers van de kern Hasselt. Er bestaat daarom dan ook hoge noodzaak om deze maatregel uit te voeren. Het waterschap is verantwoordelijk voor een goede waterkering, maar de bedoelde sluisdeuren zijn in eigendom en beheer van de gemeente. Verbetering is voorzien in 2009. Daarnaast zal de toestand van de waterkeringen in relatie tot de klimaatverandering en verwachte veiligheidsniveau opnieuw moeten worden getoetst.

Onderzoek gevolgen peilopzet IJsselmeer (4.2)

Het opzetten van het peil van het IJsselmeer is een van de aanbevelingen van de Deltacommissie. Opzetten van het IJsselmeerpeil heeft gevolgen voor de waterstanden en het veiligheidsniveau van de waterkeringen langs het Zwarte Water. Er zal onderzoek gedaan moeten worden naar de effecten van een peilopzet van het IJsselmeer voor de gemeente Zwartewaterland. De gemeente streeft naar een integrale aanpak binnen het stroomgebied van het Zwarte Water en Meppelerdiep.

Opstellen calamiteitenplan Meppelerdiep (4.3)

In het najaar van 2008 wordt een convenant waterbeheer Meppelerdiep afgesloten, waarbij de gemeente Zwartewaterland adhesiebetuiger is. Als maatregel vloeit daaruit voort dat in 2009 een calamiteitenplan wordt opgesteld hoe om te gaan indien wateroverlast dreigt in Zwartsluis of Meppel.

6.6 Medegebruik van water

Medegebruik van water betreft veelal maatregelen waarvoor niet direct financiële dekking is. Vanuit lopende projecten is voor enkele projecten de financiering al geregeld, maar dit zal overwegend per wens/project nader moeten worden uitgewerkt.

6.6.1 Concrete maatregelen

Aanpak cluster Oude Sluis en turfeilanden te Zwartsluis (5.1)

De aanpak van de Oude Sluis/Staphorstersluisje en de turfeilanden vormt een geheel van diverse maatregelen die in en nabij de Oude Sluis genomen worden. Door de recente verwerking van de locaties voor aanlegplaatsen bij de turfeilanden kan de gemeente hier ook zelf invulling aan geven. De maatregelen in dit gebied vormen een totaalontwikkeling. Dit kan worden opgepakt in combinatie met de aanleg van de nieuwe schutsluis in de directe nabijheid. Door de ontwikkeling van meer aanlegplaatsen kan de spanning tussen ligplaatsen voor beroepsvaart en recreatievaart (deels) worden weggenomen.

Aanleg schutsluis te Zwartsluis (5.2)

Ten behoeve van een zekere hoofdvaarverbinding voor de beroepsscheepvaart, wordt een nieuwe schutsluis aangelegd tussen het Meppelerdiep en het Zwarte Water. Deze maatregel biedt kansen voor enkele andere recreatieve voorzieningen in de omgeving om mee te liften, bijvoorbeeld een afgeschermd boothelling. Hiermee wordt een wens van de brandweer gerealiseerd en een boothelling biedt mogelijkheden voor recreanten om hun boot te water te laten. Daarnaast vormt deze ontwikkeling aanleiding om de inrichting van het Zwarte Water aantrekkelijker te maken.

Toegankelijkheid Wieden vanuit Zwartsluis verbeteren (5.3)

Vanuit recreatief oogpunt is het gewenst dat de toegankelijkheid vanuit het noorden verbeterd wordt (ter hoogte van de Arembergstraat), in combinatie met het realiseren van aanlegplaatsen in de kern voor sloepen en kleine boten (eventueel ook de aansluiting op de bestaande kano-route). Deze maatregel moet de bereikbaarheid en de beleefbaarheid vanaf het water verbeteren. Indien zich hier kansen voordoen door projectontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied zal hier op ingespeeld moeten worden.

6.7 Gewenste maatregelen

Naast concrete plannen en kansen om met lopende trajecten mee te liften liggen er nog andere wensen. Voor deze wensen bestaat thans geen dekking en zal per geval moeten worden nagegaan of en hoe financiering mogelijk is. Hieronder worden deze wensen kort toegelicht.

Baggeren Meppelerdiep en Zwarte Water (6.1)

Ten behoeve van een goede bevaarbaarheid en de kwaliteit van het oppervlakte water is het wenselijk om het Meppelerdiep en het Zwarte Water te baggeren. Rijkswaterstaat is beheerder van het Meppelerdiep en Zwarte Water en heeft aangegeven dit op zijn vroegst in beeld komt in 2012. Gelijktijdig wil de gemeente de aangrenzende watergangen en havens baggeren. Het vooruitlopend uitvoeren van de gemeentelijke verplichtingen heeft geen zin als de hoofdwatergang niet gelijktijdig wordt aangepakt.

Realiseren van een boothelling/waterhaalplaats (6.2)

De wens ter verbetering van de toegankelijkheid van het Zwarte Water in de gehele gemeente voor kleine recreatieschepen is ook goed te combineren met waterhaalplaatsen voor de brandweer. De relatief lage kosten van deze maatregel zijn een afweging om prioriteit te geven aan deze maatregel. Voorkomen moet worden dat de boothelling 'verkeerd publiek' aantrekt.

Onderzoek golfdemping Meppelerdiep (6.3)

Golfslag ontstaat door zuiging van grote schepen op het Meppelerdiep, waardoor schade aan aangemeerde schepen kan ontstaan. Ernst en omvang dienen door Rijkswaterstaat nader in beeld te worden gebracht evenals de mogelijke oplossingen.

Benutten transportmogelijkheden Zwarte Water (6.4)

Bedrijven worden gestimuleerd om meer gebruik te maken van transport over het water in plaats van over de weg. Dit is echter niet alleen een wens van de gemeente, maar landelijk gezien is dit een wenselijke ontwikkeling. Met plaatsen als Zwolle, Kampen en Meppel in de omgeving moet het geen speerpunt van de gemeente worden, maar indien zich kansen voordoen moet transport over water gestimuleerd worden, bijvoorbeeld bij het vestigen van bedrijven.

Verbetering uitstraling oevers van het Zwarte Water (6.5)

Vanuit de visie Zwarte Water wordt gestimuleerd om de uitstraling van het Zwarte Water te verbeteren. Hiermee kan de verrommeling worden teruggedraaid. Dit dient continu op de agenda te staan, aangezien dit snelheid van handelen vergt als zich kansen voordoen. Het project IJsseldelta biedt wellicht kansen.

Verbeteren Waterfront/Diamanten Bolwerk Hasselt en havenhoofd Genemuiden (6.6)

In het kader van de beleving van het water wordt er veel waarde aan gehecht om de waterfronten in kwalitatief opzicht te verbeteren. De ontwikkelingen moeten met respect voor de cultuurhistorie gerealiseerd worden. Denk onder andere aan de verpauperde aanblik van het Diamanten Bolwerk en de kansen die deze locatie biedt, alsmede het havenhoofd in Genemuiden. Voorgesteld wordt om in de nabije toekomst in te springen op de kansen die zich voordoen voor de ontwikkeling van deze locaties.

Onderzoek naar de ligplaatsen ten behoeve van recreatie/beroepsvaart (6.7)

De beroepsvaart is relatief tevreden over het aantal ligplaatsen, maar wat minder over de handhaving. Ten behoeve van de recreatievaart is het aantal afmeerplaatsen beperkt. Gelet op de ontwikkelingen met een vaarverbinding naar Duitsland is de verwachting dat het scheepvaarttoerisme gaat toenemen. Vandaar dat het goed is om hier op in te spelen. Een onderzoek naar ligplaatsen wordt dan ook als zeer wenselijk geacht tegen relatief lage kosten.

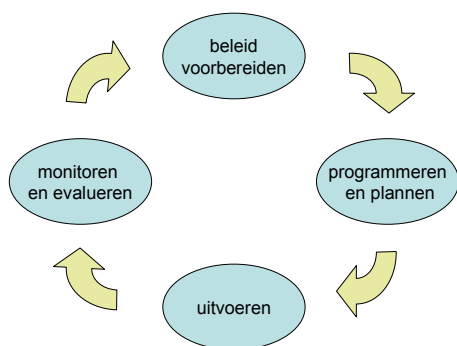
Onderzoek nieuwe recreatieve routes (6.8)

Het beleven van water en haar omgeving door een netwerk van routes over water en over land is maar beperkt mogelijk. Door bewoners en belanghebbenden is de wens geuit om dit routenetwerk uit te breiden in de vorm van kano-, fiets- en wandelroutes over, langs en op het water.

7 Resultaat van maatregelen en vervolg

7.1 Resultaten en vervolg

Na vaststelling zal jaarlijks de voortgang met de betrokken partijen worden gevolgd en geëvalueerd. Uitvoering van alle maatregelen betekent dat een duurzaam gebruik gewaarborgd is, problemen conform de geldende normen worden beperkt en er nuttig gebruik wordt gemaakt van het water. Het is echter voortdurend een aandachtspunt om na te gaan of het water voldoet aan de wensen en eisen van bewoners, overheden en belangengroepen. Dit alles binnen een dynamische wereld, waarin ook het klimaat verandert. Monitoring en evaluatie zijn daarbij nodig om na te gaan of de doelen ook in de toekomst worden gehaald. (zie figuur beleidscyclus)

7.2 Waterplan en verbreed GRP

Primair staan gemeente en waterschap voor een veilige en bewoonbare leefomgeving, waardoor allereerst de aandacht uitgaat naar droge voeten, goede waterkwaliteit en bescherming tegen hoog water achter veilige dijken. Een gedeelte van de gemeentelijke maatregelen wordt opgenomen in het verbreed GRP dat in 2009 wordt opgesteld. Definitieve besluitvorming over de financiën van deze maatregelen vindt dan ook plaats bij vaststelling van het verbreed GRP. Medegebruik van water betreft veelal maatregelen waarvoor niet direct financiële dekking is. Vanuit lopende projecten is voor enkele projecten de financiering al geregeld, maar dit zal overwegend per wens / project nader moeten worden uitgewerkt.

www.grontmij.nl

